Nr. 9. Warszawa, dnia 30 czerwca 1920 r. Rok III.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego wraz z „Dodatkiem“ 10 mk. „Dziennik Urzędowy“ przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji. Cena za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego 1 mk.

Redakcja i Administracja: Nowy-Świat Nr. 69, telefon Administracji 49-37. Redakcji 304-22.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Nr. 35 z dnia 26 kwietnia 1920 r.

TREŚĆ:

Nr. 36 z dnia 30 kwietnia 1920 r.

Nr. 37 z dnia 6 maja 1920 r.

210. Ustawa z d. 23 kwietnia 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych.

211. Ustawa z d. 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z d. 8 kwietnia 1919 r. o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska.

212. Ustawa z d. 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z d. 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych.

213. Rozporządzenie z d. 20 marca 1920 r. Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

214. Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z d. 20 marca 1920 r. w przedmiocie terminu czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów.

215. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 8 kwietnia 1920 r. w przedmiocie utworzenia piątej kancelarji notarjalnej przy wydziale hipotecznym Sądu Okręgowego w Lublinie.

Nr. 38 z dnia 13 maja 1920 r.

216. Ustawa z d. 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie.

217. Ustawa z d. 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

218. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. o biletach skarbowych.

219. Ustawa z d. 30 kwietnia 1920 r. o wypuszczeniu serji I biletów skarbowych.

220. Ustawa z d. 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie papierów, mających bezpieczeństwo pupilarne.

221. Ustawa z d. 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r.

222. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 marca 1920 r. do art. 2 i 7 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. oraz art. 1 lit a, b, d, e, ustawy z d. 18 grudnia 1919 r. o ustaleniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych. dotyczące nauczycieli religji katolickiej w szkołach powszechnych

223. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 marca 1920 r. w przedmiocie wykonania art. 12 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustaleniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

224. Rozporządzenie wykonawcze z d. 11 kwietnia 1920 r. do ustawy tymczasowej z dnia 19 grudnia 1919 r. o przyznaniu nagród za pomoc w zwalczaniu przemytnictwa.

225. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie ustanowienia nowych okręgów dla urzędów ochrony lasów.

226. Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 1 maja 1920 r. w przedmiocie przyjmowania rubli carskich przy wpłatach na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z 1920 r.

227. Rozporządzenie Ministra Aprowizacji z dnia 4 maja 1920 r. w przedmiocie zakazu wyrobu lodów.

228. Rozporządzenie Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie powołania powiatowych komisji do szacowania plonów.

229. Rozporządzenie z d. 7 maja 1920 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej rozporządzenia w przedmiocie przedłużenia godzin otwarcia teatrów i t. d. (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 22, poz. 122).

Nr. 39 z dnia 19 maja 1920 r.

230. Ustawa z dnia 4 maja 1920 r. o przywróceniu praw, utraconych wskutek przestępstw politycznych i wojskowych.

231. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 kwietnia 1920 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1920 r. w sprawie upaństwowienia straży ogniowej m. st. Warszawy.

232. Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 22 kwietnia 1920 r. w przedmiocie utworzenia Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

233. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 26 kwietnia 1920 r. w przedmiocie rozciągnięcia organizacji Policji Państwowej na dalszych 7-miu wschodnich powiatów Małopolski, wydane na zasadzie art. 3 przepisów przejściowych do ustawy o Policji Państwowej z d. 24 lip-ca 1919 r.

234. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznychz d. 27 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przekazania Ministrowi Skarbu niektórych uprawnień Sejmu i Wydziału Krajowego b. Galicji i Lodomerji z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Nr. 40 z dnia 27 maja 1920 r.

Nr. 41 z dnia 28 maja 1920 r.

Nr. 42 z dnia 28 maja 1920 r.

256. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 6 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia w sprawie poboru koni z dnia 28 lipca 1919 r.

257. Rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok.

258. Obwieszczenie w przedmiocie sprostowania ustawy z dnia 9 marca 1920 r. zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej.

Sprostowanie do Nr. 39, poz. 230.

Nr. 43 z dnia 31 maja 1920 r.

259. Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 7 marca 1920 r. w przedmiocie stosowania Taryfy Celnej do zagranicznych wód mineralnych naturalnych.

260. Rozporządzenie Ministra Aprowizacji z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie zakresu działania Urzędu walki z lichwą i spekulacją.

261. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Aprowizacji z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie utworzenia Departamentów Aprowizacyjnych w Urzędach Wojewódzkich.

262. Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 10 maja 1920 r. w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych na obszarze b. zaboru rosyjskiego, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie poza urzędowym.

263. Rozporządzenie Ministra Skarbu z d 10 maja 1920 r. w przedmiocie godzin urzędowych w urzędach celnych kolejowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

264. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Robót Publicznych z d. 17 maja 1920 r. do ustawy z d. 2 marca 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek.

265. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z d. 18 maja 1920 r. w przedmiocie uzupełnienia Postanowień Taryfowych, stanowiących część II Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt z d 1 czerwca 1920r.

266. Rozporządzenie wykonawcze z d. 21 maja 1920 r. do dekretu o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji z d. 25 stycznia 1919 r.

267. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z d. 26 maja 1920 r. w sprawie wprowadzenia zmian do przepisów o kolejności ładunków.

268. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 26 maja 1920 r. w przedmiocie podwyższenia taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej od d. 1 czerwca 1920 r.

269. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 27 maja 1920 r. w przedmiocie podwyższenia Ogólnopolskiej Taryfy osobowej i bagażowej, obowiązującej od d. 1 czerwca 1920 r.

270. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 27 maja 1920 r. w sprawie zmian i uzupełnień w rozporządzeniach Ministra Kolei Żelaznych z dnia 12 marca 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i rumuńskich.

271. Obwieszczenie w sprawie sprostowania pomyłki w art. 2 rozporządzenia w przedmiocie zatwierdzenia stowarzyszeń spożywczych.

Monitor Polski *).

Nr. 103 z dnia 7 maja 1920 r.

TREŚĆ:

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 15 kwietnia 1920 r. Nr. 41982/20 w przedmiocie przyjmowania obligacji 5% wewnętrznych długo i krótko terminowych pożyczek państwowych z 1920 r. jako kaucji i wadjów oraz przechowywania i lombardowania tych obligacji.

Nr. 106 z dnia 12 maja 1920 r.

Rozporządzenie Wojewody Białostockiego z dnia 2 maja 1920 r. o ponownem zarządzeniu wyborów do Rady Miejskiej w mieście Supraślu, powiatu Białostockiego.

Nr. 107 z dnia 14 maja 1920 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 marca 1920 r. w przedmiocie ustanowienia Komisji Szacunkowej dla opinjowania cen za roboty zakontraktowane przez rząd.

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 12 maja 1920 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Aprowizacji oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie wstrzymania wydawania pozwoleń na przywóz poszczególnych rodzajów towarów przez linję celną Rzeczypospolitej Polskiej.

---

*) Ustawy i rozporządzenia, zamieszczone w Dzienniku Ustaw R. P., opuszcza się.

Nr. 108 z dnia 15 maja 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych z d. 20 kwietnia 1920 r. o trybie postępowania funkcjonarjuszy policji przy wykonywaniu czynności służbowych w stosunku do osób wojskowych.

Nr. 109 z dnia 17 maja 1920 r.

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z d. 6 kwietnia 1920 r. w przedmiocie wydawania zaświadczeń osadnikom i pełnomocnikom grup osadniczych na przejazd i przewóz ładunków koleją według taryfy ulgowej.

Nr. 111 z dnia 19 maja 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 13 marca 1920 r., zakazujące przewozu artykułów, wyłączonych od wolnego obrotu.

Instrukcja Ministra Aprowizacji z dnia 6 maja 1920 r. dla powiatowych komisji szacowania plonów.

Nr. 116 z dnia 26 maja 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 maja 1920 r. w przedmiocie unormowania sprzedaży oraz ustalenia cen spirytusu i wyrobów wódczanych tudzież opłat od nich na obszarze Województw: Białostockiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Łódzkiego i Warszawskiego.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 maja 1920 r. w przedmiocie wyłączenia m. Wołomina z właściwości Sądu Pokoju w Radzyminie i włączenia go do właściwości Sądu Pokoju w Tłuszczu w okręgu Sądu Okręgowego w Warszawie.

Nr. 117 z dnia 27 maja 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Aprowizacji z d. 6 maja 1920 r. w przedmiocie utworzenia Departamentu Aprowizacyjnego w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie.

Rozporządzenie Ministra Skarbu o ustaleniu dodatku drożyźnianego dla wdów i wdowców w myśl ustaw z d. 27 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 7, poz. 47) o przyznaniu nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego urzędnikom i funkcjonarjuszom państwowym, egzekutorom podatkowym, funkcjonarjuszom kolei państwowych, nauczycielom szkół powszechnych, zawodowych, państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i preparand oraz szkół wyższych, oraz ustawy z dnia 26 marca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 31, poz. 181).

Nr. 118 z dnia 28 maja 1920 r.

Rozporządzenię Ministra Aprowizacji z d. 24 kwietnia 1920 r. w przedmiocie uregulowania obrotu bydłem rzeźnem i przerobami mięsnemi w obrębie st. m. Warszawy.

Nr. 119 z dnia 29 maja 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 marca 1920 r. w sprawie zmiany „Regulaminu egzaminu prawno-historycznego na wydziale prawa i nauk państwowych Uniwersytetu Warszawskiego“.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 maja 1920 r. w przedmiocie utworzenia drugiego Sądu Pokoju w Kaliszu i podziału terytorjum tego miasta pomiędzy dwa sądy pokoju.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 marca 1920 r. w sprawie ulg, przysługujących studentom wojskowym w roku kalendarzowym 1920 przy składaniu egzaminów politycznego i sądowego na podstawie „Regulaminu egzaminów politycznego i sądowego na wydziale prawa i nauk politycznych w Uniwersytecie Warszawskim“.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 marca 1920 r., dotyczące regulaminu egzaminów politycznego i sądowego na wydziale prawa i nauk politycznych w Uniwersytecie Warszawskim.

Nr. 122 z dnia 2 czerwca 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 28 maja 1920 r. o zarządzeniu wyborów do Rady Miejskiej w Suwałkach.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 5 lipca 1919 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 16 z 1919 r., Monitor Polski Nr. 150 1919 r.) o handlu cygarami, cygaretkami i tabaką na obszarze b. Królestwa Kongresowego i obwodu Białostockiego.

Nr. 123 z dnia 4 czerwca 1920 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 maja 1920 r. w przedmiocie przepisów o nabywaniu pożyczek państwowych przez urzędników na raty.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 22 kwietnia 1920 r. o zmianie nazw przystanków „Posada Sanocka“ na „Sanok Miasto“ i „Bodzanowo Dwór“ na „Nagórki“.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 18 maja 1920 r. o ustaleniu nazw stacji w węźle Warszawskim.

Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

81.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 11 czerwca 1920 r. (O. I. 212/2) w przedmiocie uzupełnienia składu Wyższej Komisji Dyscyplinarnej M. S. W.

W uzupełnieniu składu Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, ustanowionej rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrnych z dnia 23 kwietnia 1920 r. (Dz. Rozp. M. S W. Nr. 8, poz. 21) mianuję zastępcami Prokuratora (prócz dotychczasowych) Radców Ministerjalnych: Stanisława Piwockiego i Andrzeja Longchamps-Berier.

Warszawa, d. 11 czerwca 1920 r. (OI. 212/2).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

82.

Pismo Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewody w Białymstoku z dnia 11 czerwca 1920 r. (S. P. 77/3) w przedmiocie uznania m. Łomży za samodzielny powiat miejski.

Na przedłożoną raportem z d. 12 maja r. b. Nr. 170/2 prośbę Rady Miejskiej i Magistratu m. Łomży z dnia 20 grudnia 1919 r., względnie z d. 20 lutego r. b. Nr. 660/236 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stwierdza, że m. Łomża liczy obecnie wedle dat statystycznych, dostarczonych przez Magistrat tego miasta, ponad 25.000 ludności, wobec czego zgodnie z postanowieniem ustępu 1 art. 3 dekretu o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski b. zaboru rosyjskiego z d. 4 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 13, poz. 141) musi być uważane za skupienie, stanowiące samodzielny powiat miejski.

Jako datę wydzielenia miasta Łomży z powiatu Łomżyńskiego ustala się dzień 1 lipca 1920 r. Wobec tego od tej daty:

1. Prawo nadzoru nad miastem Łomżą w myśl art. 63 dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 13, poz. 140) oraz art. 17 p. 2 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do ustawy tymczasowej z d. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 65, poz. 395) „O organizacji władz administracyjnych II instancji“ z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 90, poz. 490) przechodzi w I instancji do Wojewody Białostockiego w zakresie ustalonym w p. A, ust. XIII okólnika z d. 16 lutego 1920 r. 54.

2. Miasto Łomża w myśl art. 1 dekretu o tymczasowej ordynacji do Sejmików powiatowych z dnia 5 grudnia 1918 r. (Dz. Praw Nr. 19, poz. 51) traci prawo wyboru delegatów do Sejmiku powiatowego powiatu Łomżyńskiego.

3. Dla podziału majątku i likwidacji spraw komunalnych m. Łomży i powiatu Łomżyńskiego winna być utworzona Komisja Likwidacyjna przy zastosowaniu przepisów rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 10 marca 1919 r. (Dz. Urz M. S. W. Nr. 18, poz. 208).

4. Odnośnie do reprezentacji polityczno-administracyjnej w m. Łomży znajduje odpowiednie zastosowanie okólnik Min Spr. Wewn. z dnia 3 kwietnia 1919 r. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 23, r. 1919, poz. 305).

Warszawa, d. 11 czerwca 1920 r. (SP. 77/3).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

83.

SPROSTOWANIE.

W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z d 28 kwietnia 1919 r. (Monitor Polski 96 ex 1919), ogłoszonem w Nr. 31 Dz. Urzęd. Min. Spraw Wewn. z d. 1 maja 1919 r. pod poz. 395, opuszczono w § 3 zdanie końcowe: „Termin wyjazdu oznacza się w paszporcie i nie może przekraczać 6-ciu miesięcy".

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

84.

Okólnik (115) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Generalnego Delegata Rządu we Lwowie, Głównej Komendy Policji w Warszawie i Komisarza Rządu na m. Warszawę w sprawie niedozwolonego lokowania sum skarbowych w bankach prywatnych.

Poniżej zamieszczony okólnik Ministra Skarbu podaje się do wiadomości i odpowiedniego pouczenia podwładnych urzędów.

Warszawa, d. 15 kwietnia 1920 r. (OB. 1139/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Ministerstwo Skarbu ma zaszczyt podać do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na skutek napływających z Delegacji Okręgowych Ministerstwa Skarbu doniesień, że niektóre Starostwa, Komendy Policji i inne urzędy, mając w swoich rękach poważne sumy, otrzymane z Kas skarbowych na zasadzie przyznanych kredytów, lokują je w bankach prywatnych na rachunku bieżącym na nazwiska poszczególnych osób.

Zważywszy, że tego rodzaju manipulacja z pieniędzmi skarbowemi pod żadnym pozorem dopuszczalną być nie może, Ministerstwo Skarbu ma zaszczyt prosić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych o wydanie odpowiedniego okólnikowego zarządzenia do podwładnych organów.

Warszawa, d. 27 marca 1920 r. (Nr. 21611/411).

Kierownik Głównego Urzędu Kasowego
(—) *podpis.*

85.

Okólnik (116) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Głównej Komendy Policji w sprawie kosztów podróży urzędników, przeniesionych na własną prośbę.

Poniżej zamieszczony okólnik Ministra Skarbu podaje się do wiadomości i użytku urzędowego.

Warszawa, d. 15 kwietnia 1920 r. (OB. 79/2).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Na pismo z dnia 28 stycznia 1920 r. (L OB. 79/1) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że w myśl art. 1, p. 2, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1920 r. w przedmiocie djet i kosztów podróży dla funkcjonarjuszy państwowych na terytorjum b. zaboru rosyjskiego nie należy rozróżniać przesiedlenia z urzędu od przesiedlenia na własne żądanie funkcjonarjuszy przy wymiarze im zwrotu kosztów tegoż przesiedlenia; funkcjonarjuszom zatem, przenoszonym na własne żądanie, należy wypłacać takie same należytości, jak funkcjonarjuszom, przenoszonym z urzędu.

Warszawa, d. 20 kwietnia 1920 r. (Nr. 11698/20)

W zastępstwie
(—) *podpis.*

86.

Okólnik (117) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji i Naczelników Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie dat na czystopisach.

W pismach, wychodzących z Ministerstwa, daje się często zauważyć różnica dat — aprobaty i faktycznej ekspedycji pism — szczególniej pism, które po aprobacie, a przed ekspedycją wysyłane są do innych Wydziałów do przejrzenia. W celu uniknięcia tej różnicy dat polecam (uzupełniając jednocześnie punkt 32, ustęp 4 i 34, ustęp 2 Instrukcji Biurowej dla Zarządu Centralnego Ministerstwa), aby wszystkie czystopisy pism były przedstawiane aprobantom do podpisu bez daty (np. Warszawa, dnia . . . kwietnia 1920 r.); datę na czystopisach stawia aprobant. Na referatach

i bruljonach pism Ekspedytura, ewentualnie oddział kancelaryjny, nie poprawiając dat ostatniej aprobaty, wyciśnie stempel: „Czystopis datowany dnia . . . .“ — data, którą na czystopisie postawił aprobant.

Jeżeli aprobant na czystopisie daty nie postawi, Ekspedytura, ewentualnie oddział kancelaryjny stawia na czystopisie datę faktycznego wysłania pisma, na referatach zaś i bruljonach pism zaznacza tę datę na stemplu: „Czystopis datowany dnia . . . .“

Warszawa, d. 15 kwietnia 1920 r. (Pr. 768/1).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

87.

Okólnik (118) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie zaopiekowania się dobroczynnemi instytucjami amerykańskiemi, działającemi w Polsce.

Polecam Panu wydać podwładnym sobie Starostom odpowiednie instrukcje w przedmiocie jaknajżyczliwszego i gorącego zaopiekowania się amerykańskiemi instytucjami dobroczynnemi, działającemi w Polsce, jako to: Amerykańskim Czerwonym Krzyżem, Towarzystwem ratowania dzieci, Komitetem walki z epidemją i innemi.

W instrukcji zechce Pan położyć szczególny nacisk na to, że jaknajwydatniejsza i jaknajenergiczniejsza pomoc władz, okazywana tym instytucjom filantropijnym, które oddały już i wciąż oddają tak olbrzymie usługi społeczeństwu polskiemu i ocaliły kraj nasz od tylu strasznych następstw wojny, jest z jednej strony spełnieniem przez władze polskie należnego obowiązku, z drugiej zaś — przyczyni się niewątpliwie do usunięcia niektórych niekorzystnych sądów Ameryki o sprawności tychże władz i o pojmowaniu przez nie żywotnych potrzeb społecznych.

Warszawa, d. 13 kwietnia 1920 r. (Pr. 686/1).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

88.

Okólnik (119) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie dodatków drożyźnianych.

Poniżej zamieszczony okólnik Ministra Skarbu podaje się do wiadomości.

Warszawa, d 17 kwietnia 1920 r. (OB. 1135/1)

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 marca 1920 r. (L. 974/20) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że przyznany Ustawą Sejmową z dnia 27 stycznia 1920 r. nadzwyczajny dodatek drożyźniany nie odnosi nie odnosi się ani do dodatku reprezentacyjnego Wojewody, ani do dodatku funkcyjnego jego zastępcy.

Warszawa, d. 1 kwietnia 1920 r. (Nr. 32107/20).

W zastępstwie

(—) *Zaczek.*

89.

Okólnik (120) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Głównej Komendy Policji oraz Komisarza Rządu na m. Warszawę w sprawie opłat stemplowych od ofert, rachunków, podań, umów na dostawy rządowe i t. p.

Poniżej zamieszczony okólnik Ministra Skarbu podaje się do wiadomości celem wydania odpowiednich zarządzeń.

Warszawa, d. 17 kwietnia 1920 r. (OB. 1197/1).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *S. Wojciechowski.*

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Najwyższa Izba Kontroli Państwa stwierdziła przy dokonywaniu kontroli przez swych delegatów, że niektóre urzędy państwowe nie przestrzegają obowiązujących przepisów o opłatach stemplowych przy zawieraniu umów na dostawy rządowe oraz przy przyjmowaniu dokumentów, jak ofert, rachunków, również podań i t. p.

Ponieważ postępowanie takie naraża Skarb Państwa na straty, przeto Ministerstwo Skarbu prosi o wydanie potrzebnych zarządzeń, zmierzających do usunięcia powyższych uchybień u podlegających Ministerstwu Spraw Wewnętrznych władz i urzędów państwowych.

Praktyczne wskazówki, w jaki sposób stosować należy obowiązujące ustawy o opłatach stemplowych zawierają:

a) co do dekretu z 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 145) o stemplowaniu podań, załączników i świadectw urzędowych rozporządzenie wykonawcze do tegoż dekretu z dnia 16 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 19, poz. 127) i okólnik Ministerstwa Skarbu

z dnia 12 marca 1919 r. Nr. 1548 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 8/19, poz. 112);

b) co do stemplowania umów o dostawy i roboty, rachunków, kwitów i t. p. Instrukcja, wydana przez Ministerstwo Skarbu dla urzędów państwowych, mających siedzibę na obszarze b. okupacji niemieckiej, z d. 22 marca 1919 r. (Dz. Urzęd. Min. Sk. Nr. 8/19, poz. 111), zaś dla urzędów państwowych, mających siedzibę na obszarze b. okupacji austrjackiej z dnia 24 lipca 1919 r. (Dz. Urz, Min. Sk. Nr. 22/19, poz. 311).

Oprócz powyższych przepisów wypadnie urzędom tym przypomnieć, że na obszarze b. zaboru rosyjskiego urzędnicy, nieprzestrzegający przepisów o opłatach stemplowych, odpowiadać mogą dyscyplinarnie na podstawie art. 33 tymczasowych przepisów służbowych dla urzędników państwowych z d. 11 czerwca 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 6, poz. 13), a o ile się rozchodzi o opłaty od podań, załączników i świadectw urzędowych, to w myśl art. 27 dekretu z d. 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 145) mogą za opłaty te odpowiadać i majątkowo.

Warszawa, d. 6 kwietnia 1920 r. (Nr. 13967/20).

W zastępstwie
(—) *Kornbaum.*

90.

Okólnik (121) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie okręgowych związków młodzieży wiejskiej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało od Centralnego Związku Kółek Rolniczych zażalenie na niesłuszne ze strony Starostów żądanie legalizacji miejscowych Okręgowych Związków Młodzieży Wiejskiej, które nie będąc samodzielną organizacją prawną, lecz tylko samorządną sekcją Centralnego Związku Kółek Rolniczych, nie posiadają odrębnych statutów, nie mogą przeto złożyć żadnych dokumentów legalizacyjnych.

Wobec tego Ministerstwo poleca wyjaśnić Starostom, iż ze względu na pożyteczną pracę kulturalną zrzeszeń młodzieży wiejskiej nie należy czynić przeszkód w powstawaniu miejscowych kół młodzieży wiejskiej, pod tym jednakże warunkiem, że kołom tym nie będzie przysługiwała osobowość prawna, że nie będą posiadały osobnego majątku, lecz że będą stanowiły integralną część kółka rolniczego, zależną od jego władz, od udziału w których niepełnoletni członkowie Koła Młodzieży będą wyłączeni.

Warszawa, d. 19 kwietnia 1920 r. (BS. 2021).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

91.

Okólnik (124) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie stosowania ulg taryfowych dla osadników.

Na mocy art. 5 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 20 lutego (Dz. Ust. Nr. 23, poz. 133, r. 1920) w przedmiocie stosowania ulg taryfowych i wszelkich możliwych ułatwień w przewozie kolejami żelaznemi dla rodzin, mienia, inwentarzy i materjałów budowlanych rolników, przenoszących się z dotychczasowych swych siedzib w celach osadniczych na nabyte z parcelacji obszarów dworskich grunta w innych częściach Państwa, — osadnicy, udający się na nowe siedziby, mogą przewieźć według taryfy ulgowej:

a) sprzętów i utensylji domowych oraz rzeczy opakowanych po 150 klg. na każdą osobę bez różnicy wieku;
b) nasion, ziarna, mąki, artykułów spożywczych, sadzonek i szczepów w ilości, nie przewyższającej 200 klg. na każdą osobę bez różnicy wieku i
c) inwentarzy żywych i martwych oraz materjałów budowlanych w ilości, oznaczonej w zaświadczeniach, wydawanych przez Komisarzy ziemskich według ustalonych wzorów (art. 7 i nast.).

Mając na uwadze, że:

1) osadnicy udają się prawie wyłącznie do miejscowości najczęściej zniszczonych przez działania wojenne;
2) że wobec tego przewiezienie wyżej wymienionego ładunku jest wielce pożądanem ze względów możliwego prędszego zagospodarowania się na nowem miejscu, i
3) że szybkie załatwienie akcji osadniczej i poczynienie ze strony odnośnych władz, możliwych w myśl powyższego rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych i uchwały Sejmowej z dnia 9 stycznia, ułatwień osadnikom przy przewozie wyżej wymienionego ładunku,—ma doniosłe znaczenie w życiu gospodarczo-rolniczem Państwa, rozszerzając gospodarkę na obszarach czy to zniszczonych przez wojnę, czy leżących odłogiem, proszę Pp. Wojewodów o niezwłoczne wydanie potrzebnych zarządzeń, aby podwładne im organy, w celu ułatwienia akcji osadniczej, nie czyniły żadnych trudności przy przewożeniu przez osadników dozwolonego im ładunku, oznaczonego w zaświadczeniach, wydanych przez Komisarzy ziemskich.

Warszawa, d. 20 kwietnia 1920 r. (AO. 1104/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

92.

Okólnik (127) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie uznania legitymacji poselskich za przepustki w Ministerstwach i Urzędach.

Poniżej zamieszczony odpis okólnika Prezydenta Ministrów podaje się do wiadomości z prośbą o wydanie stosownych zarządzeń w podległych Panu urzędach.

Warszawa, d. 21 kwietnia 1920 r. (AO. 1183/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Do wszystkich Pp. Ministrów oraz do Głównego Urzędu Ziemskiego, Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Komisarza Cywilnego Ziem Wschodnich i Głównego Urzędu Likwidacyjnego w miejscu.

Z powodu pewnego konkretnego wypadku zwrócił się do mnie P. Marszałek Sejmu Ustawodawczego z prośbą, aby legitymację posłów sejmowych zastępowały wszelkie przepustki, wydawane w poszczególnych Ministerstwach oraz Urzędach dla osób, zgłaszających się na audjencje.

Uznając w zupełności, że Pp. Posłom sejmowym ze względu na ich stanowisko oraz brak czasu na wyczekiwanie swej kolei musi być przyznane prawo pierwszeństwa przed innymi interesantami, upraszam o wydanie odpowiedniego zarządzenia.

Warszawa, d. 26 marca 1920 r. (Nr. 162/T.).

Przezydent Ministrów
(podpisano) *L. Skulski.*

93.

Okólnik (128) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Głównego Komendanta Policji Państwowej w sprawie nominacji „ad personam“.

Poniżej zamieszczony odpis wniosku Prezydjum Rady Ministrów podaje się do wiadomości.

Warszawa, d. 22 kwietnia 1920 r. (OP. 3286/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Do wszystkich Ministerstw, Władz i Urzędów Centralnych, z wyjątkiem Najwyższej Izby Kontroli Państwa, w miejscu.

Rada Ministrów, rozpatrując składane przez Pp Ministrów (Szefów) wnioski nominacyjne, zwróciła uwagę, że wiele tych wniosków jest sprzecznych z postanowieniami art. 9 Tymczasowych Przepisów służbowych dla urzędników państwowych z dnia 11 czerwca 1918 r.

Artykuł ten bowiem postanawia:

„Nominacja może nastąpić tylko na taki urząd, który został uprzednio przewidziany w etacie organizacyjnym danej dykasterji, zatwierdzonym uchwałą Rady Ministrów“.

Odchylenia od tego artykułu oznacza się zwyczajnie — jako nominacja „ad personam“ lub „extra statum“, co nie jest oparte na żadnej podstawie prawnej—przeciwnie jest wręcz sprzeczne z obowiązującą ustawą

Wobec tego Rada Ministrów ustaliła jako regułę, że na przyszłość nominacje „ad personam“ nie powinny mieć miejsca.

Ze swej strony zwracam uwagę P. Ministra (Szefa), że według zasady, ustalonej w projekcie pragmatyki służbowej, rangi, kategorje płacy i tytuły, przywiązane do osoby, zostają zniesione, uposażenie zaś przywiązane jest do faktycznie sprawowanego urzędu.

Proszę też P. Ministra (Szefa) o zarządzenie, ażeby w przyszłości tak przy wszelkich wnioskach nominacyjnych, składanych Naczelnikowi Państwa, jak i przy komunikowaniu zamierzonych nominacji Prezydjum Rady Ministrów nadmieniano zawsze czy i od jakiego czasu wakuje urząd, na który ma być mianowany kandydat, z powołaniem się na datę zatwierdzenia odnośnej pozycji etatowej.

Warszawa, d. 12 kwietnia 1920 r. (Nr. 7053).

Prezydent Ministrów
w zastępstwie
(—) *Wróblewski.*

94.

Okólnik (129) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie zwracania się poszczególnych gmin wiejskich o budowę dróg bezpośrednio do Sejmu lub Ministerstwa Robót Publicznych.

Nader często zdarza się, że gminy w Małopolsce i w b. Królestwie Kongresowem zwracają się w sprawach budowy dróg bezpośrednio do Sejmu Ustawodawczego, który przesyła je do załatwienia Ministerstwu Robót Publicznych lub też występują wprost do Ministerstwa Robót Publicz-

nych, które znowu, nie mogąc dla braku odpowiednich danych orzekać w sprawach czysto lokalnej natury, musi zasięgać opinji władz II instancji. Pomijając już nieformalność takiego załatwiania spraw drogowych, niezachowanie właściwego toku instancji ma ten skutek, że Ministerstwo Robót Publicznych, otrzymując tego rodzaju sprawy wprost od gmin lub z Sejmu Ustawodawczego, przesyła je do zbadania władzom II instancji tak, że przez zwracanie się w tych razach do władzy ustawodawczej nietylko nie przyśpiesza się załatwiania spraw drogowych, lecz przeciwnie znacznie opóźnia, przysparzając nadto zbędnej korespondencji.

Wobec powyższego stanu rzeczy i wskutek odezwy Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 31 marca r. b. Nr. IV/3, 10471/478 poleca się Panom wydać bezzwłocznie zarządzenia celem pouczenia gmin, aby w dobrze zrozumianym własnym interesie i w celu przyśpieszenia załatwienia sprawy budowy nowych dróg występowały wyłącznie do władz II instancji za pośrednictwem Sejmików Powiatowych (w b. Król. Kongr.), względnie Rad Powiatowych (w Małopolsce).

Warszawa, d. 22 kwietnia 1920 r. (SG. 338/3).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

95.

Okólnik (132) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie korespondencji zwykłej i poleconej.

Dość częste są wypadki, że pisma zwykłe nie dochodzą do Ministerstwa i odwrotnie. Mając na względzie jaknajdalsze ograniczenie wypadków zagubienia pism i unikanie wynikającej z tej przyczyny uciążliwej i przewlekłej korespondencji, polecam przyjąć do zastosowania i wydać zarządzenia podległym organom, aby pisma odręczne z załącznikami, pisma w sprawach personalnych, poufnych i wogóle pisma ważniejsze były wysyłane tak do Centrali, jako też i pomiędzy urzędami jako *polecone*.

Ze względu na konieczne oszczędzanie papieru i zwiększone koszta przesyłki należy w jednej kopercie do jednego, oczywiście, urzędu łączyć kilka, a nawet kilkanaście pism.

Warszawa, d. 26 kwietnia 1920 r. (OK. 745/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

96.

Okólnik (135) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie Powiatowych Komisji Zapomogowych.

Nawiązując do pisma z d. 29 marca 1920 r. Nr. AO. 952/11, w którem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podało P. Wojewodzie wskazówki w przedmiocie zespolenia akcji Komisji Zapomogowych z Komisjami Szacunkowemi, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że Główny Urząd Likwidacyjny pismem z dnia 21 kwietnia 1920 r. Nr. 14073/IV zawiadomił Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że Komisje Zapomogowe nie będą mogły korzystać ani z lokalu, ani personelu Komisji Szacunkowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyda niebawem instrukcję, która określi sposób urzędowania Komisji Zapomogowych. Obecnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości P. Wojewodzie, że myślą przewodnią tej instrukcji jest, ażeby Komisje Zapomogowe zbierały się perjodycznie celem powzięcia uchwał co do warunków jakości i wysokości pomocy państwowej, natomiast wszelkie czynności wstępne oraz cała realizacja tej pomocy spoczywały w rękach funkcjonarjuszy Starostwa z etatu Ministerstwa Robót Publicznych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych tudzież Przemysłu i Handlu, do których resortu odbudowa poszczególnych działów należy.

Ponieważ organa te już obecnie prowadzą akcję zapomogową w ramach kredytów, będących do dyspozycji odnosnych Ministerstw, przeto w ten sposób będzie utrzymana ciągłość akcji zapomogowej, a ciężar funkcji, obarczających Starostwa, rozłożony równomiernie na fachowe organa tych władz.

Zechce P. Wojewoda przyśpieszyć uruchomienie Komisji Zapomogowych w obrębie Województwa oraz poinformować przewodniczących tych Komisji o zasadach, w niniejszem piśmie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zawartych.

Warszawa, d. 27 kwietnia 1920 r. (AO. 1179/25).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

97.

Okólnik (139) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie trybu postępowania przy wykonywaniu wyroków Sądów Pokoju przez policję i wójtów gmin.

Zechce P. Wojewoda wyjaśnić w drodze okólnika Starostom, co następuje:

Przy wykonywaniu wyroków sądów pokoju w dziedzinie ściągania kar pieniężnych lub odszkodowań, nieuiszczonych we właściwym terminie, zlecenia są wydawane przez władze sądowe,

a wykonywane przez policję lub wójtów gmin, władze zaś administracyjne nie posiadają uprawnień w przedmiocie zmian trybu wykonywania wyżej wymienionych wyroków sądów pokoju.

Starostowie przeto nie są władni czy to w drodze ogólnego rozporządzenia, czy w poszczególnych przypadkach przekazywać do wykonania lub upoważniać policję państwową do przekazywania wójtom zleceń władz sądowych, skierowanych przez sądy do policji w celu wykonania, gdyż jedynie władzom sądowym przysługuje, przez ustawę „O postępowaniu karnem“ zostawiony im, wybór organu wykonawczego, jakim w tych wypadkach jest policja państwowa, wójci, względnie komornicy.

Warszawa, d. 4 maja 1920 r. (AO. 1019/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

98.

Okólnik (140) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie podziału administracyjnego i opracowania projektu nowego podziału na gminy.

Ostatni podział administracyjny kraju, wprowadzony przez obcą krajowi władzę przed z górą 50-ciu laty, nie uwzględniał w dostatecznej mierze interesów ludności, a w wielu wypadkach nawet wbrew im został zaprowadzony. Dotyczyło to zwłaszcza zakreślenia obszarów gmin zarówno jak i oznaczenia miejscowości na ich siedziby, co uskuteczniano z pominięciem wielu naturalnych ośrodków życia wiejskiego jakimi w pierwszym rzędzie są miejscowości parafjalne.

Wadliwy ten podział z nieznacznemi odchyleniami przetrwał do dzisiejszych czasów, zaś wobec zmian w tym okresie stosunków ekonomicznych i rolnych na wsi, a zwłaszcza wobec powiększenia się liczby ludności, tembardziej dziś już nie odpowiada swemu przeznaczeniu i nastręcza organom administracyjnym, zarówno jak i ludności liczne niedogodności i utrudnienia. Wadliwości te tem silniej dają się odczuwać, że zakres działania gminy znacznie się rozszerzył, a to zarówno pod względem zadań samorządowych jak i ogólno-państwowych. W rezultacie tego stanu rzeczy i na jego potwierdzenie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wpłynęła znaczna liczba podań od ludności i gromad wiejskich w przedmiocie zmian dotychczasowych granic gminy i powiatów, bądź też z wnioskami na utworzenie nowych jednostek administracyjnych.

Ze względów przytoczonych zachodzi konieczność szybkiego zaprowadzenia nowego podziału administracyjnego w kraju na zasadach, umożliwiających wprowadzenie w niedalekiej przyszłości jednolitego podziału administracyjnego we wszystkich dzielnicach Państwa.

Przystępując w swoim czasie do opracowania tych zasad, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w celu uzupełnienia samorzutnie napływających wniosków, okólnikiem Nr. 40117 S. IX. 340/1 (Monitor Polski Nr. 59 z dnia 13 marca 1919 r.) wezwało Starostów do przedkładania Ministerstwu, po porozumieniu się z organami samorządu, odpowiednich projektów. Rezultat tego zarządzenia zawiódł jednak oczekiwanie, otrzymane bowiem elaboraty zawierały materjał niejednolity i stąd mało pożyteczny; z większości powiatów projektów nie otrzymano, opracowaniu ich bowiem, według relacji Starostów, stanął na przeszkodzie brak materjału kartograficznego i statystycznego, a prawdopodobnie i brak doświadczenia ówczesnych Komisarzy Rządowych.

Uważając jednak nadal, że opracowanie w szczegółach omawianego projektu nie powinno być dokonane bez udziału w tej pracy organów władz lokalnych, znających dobrze stosunki miejscowe, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych postanowiło powtórnie powierzyć Starostom opracowanie odpowiednich projektów w granicach powierzonych im powiatów, tym razem według jednolitych zasad i szczegółowych wskazówek, wyłuszczonych w załączonej tu Instrukcji. Dla większego ułatwienia w pracy, ogranicza się ją do zaprojektowania granic gmin, z pominięciem narazie granic powiatu, a również przesyła się dla każdego powiatu odpowiednie odcinki map i dołącza się wszystkie odnośne wnioski i podania, które dotychczas wpłynęły do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Pan Wojewoda zechce przesłać poszczególnym Starostom załączone tu akta i mapy według przynależności i wyjaśniwszy im szczegółowo istotę i stan sprawy, a również jej doniosłość, polecić wykonanie omawianej pracy w myśl wskazówek, zawartych w załączonej tu Instrukcji, która w całości winna być Starostom zakomunikowana.

W razie jakichkolwiek wątpliwości Starostowie będą mogli otrzymywać od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych bardziej szczegółowe wyjaśnienia i w tym celu odnośne zapytania, dotyczące omawianej sprawy, P. Wojewoda zechce przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w celu odpowiedniego załatwienia tychże według jednolitych zasad, P. Wojewodę zaś obciążać będzie obowiązek dopilnowania, by żaden ze Starostów nie uchylił się od wykonania powierzonego mu zadania w terminie, na który oznacza się okres 3-miesięczny.

Prace wraz ze wszystkiemi aktami zechce P. Wojewoda przesłać do Ministerstwa w miarę ich nadsyłania ze Starostw.

Warszawa, d. 15 maja 1920 r. (AO. 1231/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

INSTRUKCJA
w przedmiocie opracowania projektu nowego podziału na gminy.

I. Miasta.

1. Starosta weźmie pod rozwagę, które z osad w powiecie należałoby ewentualnie podnieść do godności miast, wyodrębniając je tym sposobem z gmin wiejskich. W tej mierze po zasięgnięciu opinji zebrania gromadzkiego, osady oraz odnośnej rady gminnej, które winny być wyrażone w formie uchwał, należy zbadać oraz kierować się względami na to:
   a) czy osada posiada charakter miejski przez sposób jej zabudowania (ilość domów murowanych, drewnianych, piętrowych i parterowych, gęstość i porządek ich ugrupowania);
   b) jaki jest stopień uprzemysłowienia osady, t. j. ile posiada ona przedsiębiorstw przemysłowych i zakładów rzemieślniczych ile jest sklepów:
   c) jakie osada ma widoki rozwojowe przez swe położenie geograficzne;
   d) ile posiada ludności i w jakim składzie pod względem narodowościowym i wyznaniowym z uwzględnieniem ewentualnego rozszerzenia granic osady (vide p 2),
   e) czy osada będzie w stanie prowadzić samodzielną gospodarkę miejską oraz z jakich źródeł czerpać będzie głównie potrzebne na to fundusze.
2. Należy ściśle zakreślić granice projektowanych miast, o ile zaś chodziłoby o włączenie do nich miejscowości. leżących po za granicami dotychczasowych osad, należy:
   a) zasięgnąć w tej mierze opinji zebrania gromadzkiego osady oraz rady gminnej tej gminy, do której miejscowość należy:
   b) zbadać celowość tego wniosku zwłaszcza ze względów, przytoczonych powyżej w punktach c, d i e, wyjaśniając w jakim stopniu osiągnie się przez projektowane włączenie, pożądane w danych kierunkach zmiany;
   c) wyjaśnić i uwzględnić: jaki charakter miejski (wzgl. podmiejski) czy też wiejski posiada miejscowość, o której włączenie chodzi;
   d) rozważyć podania ludności odnośnych miejscowości, o ile by takowe samorzutnie złożone zostały.
3. Opracowane w myśl wyłuszczonych zasad projekty, Starosta przedstawi Wydziałowi Powiatowemu do zaopinjowania. a następnie wraz z opinją tegoż, protokółami odnośnych uchwał rad gminnych i zebrań gromadzkich, zaopatrzone w odpowiednie szkice planów, *wraz ze wszystkiemi dotyczącemi sprawy aktami* prześle do Województwa *oddzielnemi sprawozdaniami.* W ogólnym projekcie podziału na gminy, który ma być opracowany odrębnie, należy się w odnośnych punktach powołać na te sprawozdania.

II. Gminy wiejskie.

a) *Zasady.*

4. Przy zakreślaniu granic gmin należy uwzględniać, w miarę możności życzenia ludności, mając na widoku *zmniejszenie* dotychczasowych rozmiarów gmin i wyrównanie ich pod względem liczby ludności. Jako normę dla nowej gminy należy przyjąć *ogólną* liczbę ludności zamieszkałej w granicach średniej pod względem liczebności parafji wiejskiej. Kwestja przestrzeni projektowanych gmin jakkolwiek ważna musi być wobec powyższego traktowania jako drugorzędna.
5. Osady, które nie mają być podniesione do godności miast, tudzież miejscowości kuracyjne, o ile na to pozwoli liczba oraz skład ich ludności i które wykażą zdolność utrzymania zarządu gminnego winny być wydzielone w oddzielną gminę wiejską.
6. Przy ugrupowaniu miejscowości w projektowane gminy, należy mieć stale na uwadze względy komunikacyjne (drogi, mosty i brody na rzekach); najdalej oddalona wioska od siedziby gminy winna mieć możność odbycia drogi w ciągu jednej doby do siedziby oraz z powrotem.
7. Na siedziby gminy należy wyznaczać naturalne ośrodki życia wiejskiego, a w pierwszym rzędzie miejscowości parafjalne. Okoliczność, że dana miejscowość ma stanowić oddzielną gminę miejską nie wyklucza możności wyznaczenia jej na siedzibę gminy, o ile zachodzą ważne ku temu okoliczności i zgodne jest to z życzeniem mieszkańców gminy.
8. Grunta do mieszkańców jednego osiedla należące, granicami gmin przedzielane być nie powinny.
9. Okoliczność, że w skład jednej gminy miałyby wejść miejscowości zniszczone, które narazie nie byłyby w stanie utrzymać gminy, nie powinna grać roli, nowy podział administracyjny ma być bowiem ustalony, na dłuższy okres czasu
10. Ponieważ projekt ugrupowania nowych gmin w powiaty będzie oddzielnie opracowany, przeto prace obecne dotyczyć mają granic powiatu tylko o tyle, o ile chodzić będzie o zaokrąglenie gmin, znajdujących się na krańcach tegoż.

b) *Tryb wykonania.*

11. Bezzwłocznie po otrzymaniu niniejszego okólnika Starosta wezwie wszystkich Wójtów gmin, przedstawi i wyjaśni im szczegółowo powierzone sobie zadanie oraz zasady, zamieszczone w punktach 4—10 niniejszej Instrukcji i poleci im wezwać gromady poszczególnych osiedli oraz rady gminne do przedstawienia w określonym terminie swych życzeń w zakresie zmiany granic gmin dotychczasowych. Wnioski w tym przedmiocie w formie uchwał zebrań gromadzkich i rad

gminnych winny być na piśmie przedkładane do Starostwa.

12. Dla rozpatrzenia składanych w myśl art. 11 niniejszej Instrukcji oraz samorzutnie od ludności wpływających wniosków oraz opracowania ich z uwzględnieniem projektu nowego podziału na gminy, Starosta utworzy komisję, do której obok niego, względnie wyznaczonego przezeń referenta, powinni wejść: inżynier oraz architekt powiatowy, inspektor samorządu gminnego, jeden lub dwóch członków Wydziału Powiatowego, referent rolny, inspektor szkolny oraz ksiądz-dziekan. Komisja może być uzupełniona innemi osobami, mieć zaś będzie charakter ciała doradczego.

13. Przed przystąpieniem do opracowania projektu na mapie załączonej, należy:

a) wyrysować obecne granice gmin (błękitnym atramentem), podkreślając miejsce ich siedzib;

b) wyrysować wszystkie drogi bite (czarnym tuszem);

c) podkreślić siedziby parafji (czarnym ołówkiem);

d) podkreślić miasta (niebieskim ołówkiem).

14. Po ukończeniu projektu Starosta przedstawi go Wydziałowi Powiatowemu w celu zaopinjowania.

15. Zaprojektowane granice nowych gmin, według projektu, zaaprobowanego przez Wydział Powiatowy, należy wyrysować na mapie (czerwonym atramentem) z możliwą dokładnością oraz podkreślić projektowane ich siedziby (tym samym atramentem).

16. Projekt należy zaopatrzyć w tabelkę z danemi co do obszaru i liczby ludności w projektowanych gminach oraz w treściwą notatkę objaśniającą, zwłaszcza co do punktów, stanowiących konieczne odchylenia od wytycznych, zawartych w niniejszej Instrukcji, a następnie wraz *ze wszystkiemi dotyczącemi sprawy aktami* należy go przedłożyć do Województwa w terminie 3-miesięcznym.

99.

Okólnik (145) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie opłat stemplowych od umów na dostawy rządowe.

Przy dokonywaniu przez delegatów Najwyższej Izby Kontroli Państwa kontroli faktycznej w różnych urzędach stwierdzono, że umowy, zawarte na dostawy rządowe oraz inne dokumenty, jako to: oferty, rachunki, podania i t p. w wielu wypadkach nie są opłacane zupełnie stemplem lub są opłacane w nieodpowiedniej wysokości lub też w terminie spóźnionym.

Ponieważ z tego powodu Skarb Państwa może ponieść bardzo poważne straty, strony zaś prywatne są narażone na opłacanie kar stemplowych, przeto zechce P. Wojewoda przestrzegać oraz polecić urzędom podwładnym, by przy zawieraniu umów na dostawy rządowe oraz przy przyjmowaniu i wydawaniu innych dokumentów, podlegających opłacie stemplowej, ściśle były przestrzegane przepisy, wydane w tym względzie; instrukcja Ministerstwa Skarbu z dnia 22 marca i 24 lipca 1919 r. i okólnik tegoż Ministerstwa z d. 12 marca 1919 r. Nr. 1548 (Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 18/19 r., poz. 111 i 112 i Nr. 22/19 r., poz. 311), dekret z d. 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr, Nr. 14, poz. 145) i rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 19, poz. 227).

Warszawa, d. 7 maja 1920 r. (AO. 477/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

100.

Okólnik (146) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Generalnego Delegata Rządu na Galicję, Komendanta Głównego Policji Państwowej i Komisarza Rządu na m. Warszawę w sprawie uchwał Rady Ministrów, powziętych w związku z regulacją płac urzędników.

Komunikując zapadłe na posiedzeniach w dniu 1 i 5 maja r. b. uchwały Rady Ministrów, pozostające w związku z regulacją płac urzędników. polecam Panom ściesłe przestrzeganie punktów: 1, 2, 5 i 6.

O dniu podjęcia na nowo normalnego ruchu służbowego Ministerstwo poda do wiadomości niezwłocznie po powzięciu przez Radę Ministrów odnośnej uchwały.

Warszawa, d. 10 maja 1920 r. (OP. 3485/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

UCHWAŁY.

I.

1. Do czasu wejścia w życie ustawy o regulacji płac urzędniczych i zaliczenia dotychczasowego personelu do odpowiednich stopni służbowych wstrzymuje się awansowanie urzędników z dotychczasowych stanowisk na urzędy wyższe bądź w tej samej, bądź w innej dykasterji oraz definitywne mianowanie urzędników pozaetatowych. W okresie przejściowym czynności urzędów wakujących spełniane będą zastępczo bądź przez innych urzędników, bądź przez kandydatów

na te urzędy, powołanych prowizorycznie. W razie koniecznej potrzeby odstąpienia od tego przepisu właściwy Minister zgłosi do Prezydenta Ministrów wniosek odpowiednio umotywowany.

2. Do czasu zatwierdzenia przez Radę Ministrów etatów odpowiednich urzędów w myśl art. 9 Tymczasowych Przepisów Służbowych wstrzymuje się tworzenie i obsadzanie nowych stanowisk lub urzędów i wogóle powiększenie personelu urzędniczego. W razie pilnej i niezbędnej potrzeby właściwy Minister może zgłosić na Radę Ministrów specjalny wniosek o zatwierdzenie dodatkowej pozycji etatu.

3. Każde Ministerstwo i urząd centralny w jaknajkrótszym czasie złoży do Prezydjum Rady Ministrów swoje wnioski co do tego: jakich kwalifikacji pod względem wykształcenia wymagać należy od kandydatów do zajęcia różnych stanowisk w zakresie danego Ministerstwa oraz jaki okres czasu minimalny upływać powinien pomiędzy jednem a drugiem awansowaniem urzędnika w każdej poszczególnej *grupie* urzędów.

4. Każde Ministerstwo zaproponuje co do każdej grupy urzędów, od jakiego stopnia rozpoczynając, do jakiego najwyższego stopnia dojść mogą maksymalnie urzędnicy danej grupy (referendarscy, rachunkowi, kancelaryjni i t. p.).

5. Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 maja 1919 r. przypomina się jej treść, a mianowicie:

1. Staranie się urzędnika o przeniesienie do innej władzy może nastąpić jedynie za pośrednictwem dotychczasowej władzy przełożonej.

2. Przyjęcie do służby państwowej, uzyskane z obejściem tej zasady, będzie bezwzględnie unieważnione.

3. Zaleca się Pp. Ministrom i kierownikom Władz Centralnych, by nie starali się dla swych urzędów pozyskiwać urzędników, zajmujących już stanowiska w innych urzędach, i uzupełnia tem postanowieniem, że dotychczasowa władza przełożona ma być zawiadomiona także o stopniu, na który dany urzędnik ma być powołany.

6. Ponieważ zgodnie z uchwalonym projektem regulacji uposażeń kategorja V b została z d. 1 maja 1920 r. zniesiona, przeto dalsze nominacje na ten stopień nie mogą mieć miejsca.

7. Ministerstwo Spraw Wojskowych przedłoży do dni 14-tu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów i Ministerstwem Skarbu projekt uposażenia wojskowych.

8. Redakcję projektów uposażeń przeprowadzi Prezydjum Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i interesowanem Ministerstwem.

101.

Okólnik (150) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie paszportów do Niemiec.

Poniżej podaję do wiadomości i wydania odnośnych zarządzeń pismo Ministerstwa Spraw Zagranicznych w sprawie uzyskiwania wiz Ministerstwa Spraw Zagranicznych na zagranicznych paszportach osób, wyjeżdżających do Niemiec lub przez Niemcy.

Warszawa, d. 10 maja 1920 r. (BB. 86/96).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Ministerstwo Spraw Zagranicznych prosi o pouczenie urzędów, wystawiających paszporty zagraniczne, że o ile petent pragnie jechać przez Niemcy, to powinno to być wyraźnie w paszporcie zaznaczone. Powtóre, posyłanie petentów osobiście do M. S. Z. po wizę na Niemcy jest niewłaściwe. W wypadkach wyjątkowej wagi petenci mogą zgłaszać się do M. S. Z. po wizę z pismem urzędu, który paszport wystawiał, pozwalającem na wydanie petentowi paszportu na ręce. Bez takiego pisma M. S. Z. stanowczo od petentów przyjmować nie będzie.

Warszawa, 23 kwietnia 1920 r.

(Nr. 34988 S. 4738/IV).

P. o. Naczelnika Wydziału S. IV
(—) *podpis.*

102.

Okólnik (151) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie zmiany nazwisk.

Rozszerzając treść okólnika z d. 16 lutego 1920 r. Nr. 54 (AO. 661/1), rozdz. V, p. 3, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela Pp. Wojewodom do wiadomości i zastosowania się następujące wskazówki co do sposobu przeprowadzania dochodzeń w sprawie o zezwolenie na zmianę nazwiska na podstawie ustawy z d. 24 października 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 88, p. 478).

1. Przedewszystkiem należy zbadać, czy od podania i załączników uiszczono przepisaną opłatę stemplową, a w razie przeciwnym postąpić w myśl art. 24 dekretu z d. 7 lutego 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 14, p. 145).

2. Następnie przekonać się należy, czy do prośby dołączono załączniki, wymagane art. 2

wyżej powołanej ustawy i czy wyłuszczono w prośbie powody zamierzonej zmiany nazwiska.

W razie zauważonych braków należy zarządzić uzupełnienie prośby.

Metryka chrztu, względnie urodzenia winna być przedłożoną w pełnym wypisie. Jeśli petent jest żonaty, winien on przedłożyć także wypis aktu zaślubin, a jeśli ma dzieci — również i wypisy z aktów urodzenia tychże.

O ile poszczególni członkowie rodziny są pełnoletni i zamierzają równocześnie z głównym petentem zmienić swoje dotychczasowe nazwisko (pełnoletnie dzieci, rodzeństwo i t. d.), natenczas winni oni prośbę również podpisać lub złożyć w tej mierze protokularne oświadczenie.

Małoletni potrzebują do staraniu się o zmianę nazwiska zezwolenia swego prawnego zastępcy.

3. Szczególną zwraca się uwagę na przedłożenie wymaganego wspomnianym już art. 2 ustawy dowodu obywatelstwa Państwa Polskiego. Za taki dowód należy uważać w myśl art 2 ustawy z d. 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr 7, p. 44) wyciąg z ksiąg ludności stałej, względnie świadectwo przynależności gminnej.

Po wydaniu rozporządzenia wykonawczego do powyższej ustawy wspomniany wyżej dowód może być dostarczony przez przedłożenie zaświadczenia o obywatelstwie polskiem, które wydawać będą Starostwa na podstawie powołanego rozporządzenia wykonawczego.

4. Następnie zbadają Pp. Wojewodowie:

a) czem petent trudni się i jakie zajmuje stanowisko społeczne;

b) jakie są jego stosunki rodzinne, majątkowe i zarobkowe;

c) jakie jest jego zachowanie się oraz jego rodziny, tudzież czy był sądownie karany, a ewentualnie za jakie przestępstwa, oraz

d) czy nie znajduje się w stanie upadłości.

Dane powyższe należy również zebrać co do wszystkich osób pełnoletnich, a dane, wymienione pod a) i c), także co do dzieci powyżej lat 14-tu.

5. Nadto zwracać należy uwagę petentów, że w myśl art. 1 ustawy z dnia 24 października 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 88, p. 478) taksa za pozwolenie na zmianę nazwiska wynosi 3.000 mk., od której na prośbę może Minister Spraw Wewnętrznych w całości lub w części zwolnić. Niezależnie od tej taksy wynoszą koszty ogłoszenia zamierzonej zmiany nazwiska w myśl art. 3 powołanej ustawy w Monitorze Polskim oraz w trzech dziennikach codziennych kwotę około (obecnie) 800 mk. Od podniesienia tego wydatku nikt zwolnionym być nie może.

Przedkładając sprawę do decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, winni Pp. Wojewodowie przedstawić własny wniosek tak co do zamierzonej zmiany nazwiska, jak i co do ewentualnej prośby o zwolnienie od taksy za powyższą zmianę.

Warszawa, d. 10 maja 1920 r. (AP. 500/1)

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

103.

Okólnik (152) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji i Naczelników Wydziałów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w sprawie okresowych biletów dla urzędników.

Podaje się do wiadomości, że od 1 kwietnia 1920 r. zostały wprowadzone kredytowane bilety kolejowe dla urzędników, wyjeżdżających w sprawach służbowych.

Bilety powyższe znajdują się w Wydziale Prezydjalnym i będą wydawane tym urzędnikom Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, którzy otrzymali polecenie wyjazdu w sprawach służbowych i po ukończeniu podróży winny być zwrócone do Wydziału Prezydjalnego. Bilety te ważne są na okaziciela i na wszystkie do przewozu osób wyznaczone pociągi. W bilecie tym wpisuje wysłany urzędnik przed rozpoczęciem podróży atramentem (nie zaś ołówkiem atramentowym) oddzielnie na każdy przejazd w jedną stronę:

dzień rozpoczęcia podróży;
nazwisko i imię;
charakter służbowy;
stację początkową;
stację przeznaczenia;
rodzaj pociągu oraz klasę (słowami).

Na żądanie konduktora winien urzędnik wysłany okazać swą legitymację urzędniczą, zaopatrzoną w fotografję.

Jeżeli przy okazaniu biletów konduktorowi brakowałoby choćby jednego z powyższych danych, konduktor ma obowiązek zatrzymać bilet, uważając okaziciela za podróżującego bez biletu.

Przerwa jazdy dozwolona jest raz jeden za potwierdzeniem Urzędu Stacyjnego, który zamieszcza o tem adnotację na bilecie.

Zaniechanie podróży dozwolone jest za takimże poświadczeniem. Podróż w klasie wyższej od tej, którą wpisano w bilecie, dozwoloną jest za opłatą.

Podróż w pociągu wyższego stopnia, niż zapisany w bilecie, dozwolona jest również za dopłatą, urzędnik wysłany może jednak w takim razie postąpić, jak przy zaniechaniu podróży i rozpoczęciu nowej.

Konduktor zaznacza rewizję biletu w przewidywanym na to miejscu jak przy biletach na jeden przejazd.

Zarazem zawiadamia się, że pracownicy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jadący w sprawach służbowych w dalszą podróż, mogą zwracać się do Wydziału Prezydjalnego o rezerwowanie dla nich miejsc w pociągach.

W myśl odnośnych pism Prezydjum Rady Ministrów należy przedstawiać zamówienia o ile możności w przeddzień wyjazdu, ze względu na to, że spóźnianie się osób zamawiających wywołuje często niemiłe zajścia (zdzieranie przez pasażerów nalepek, oznaczających miejsca zamówione, zajmowanie przez tychże miejsc zarezerwowanych). Wskazanem jest, aby osoby, zamawiające miejsca, zajmowały je jaknajwcześniej, a przynajmniej na 30 minut przed odejściem pociągu.

Warszawa, d. 10 maja 1920 r. (Pr. 1023/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

104.

Okólnik (153) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie roztoczenia opieki nad punktami stałemi dla celów pomiarowych.

Na obszarze Państwa Polskiego były zakładane podczas pomiarów, przeprowadzanych w różnych okresach czasów przeważnie przez wojsko, a także i władze cywilne, punkta stałe w postaci słupów kamiennych, wkopanych w ziemię na punktach wyniosłości terenowych.

W ubiegłym roku dla celów pomiaru Wisły, a temsamem i dla pomiaru Państwa w przyszłości założono wzdłuż Wisły od Warszawy po Sandomierz cały szereg punktów triangulacyjnych, ustalonych pod ziemią słupem kamiennym, ustawionym na płycie i oznaczonych zewnętrznie piramidą, albo też wieżą drewnianą, kilkanaście metrów wysoką.

Pomimo umieszczenia na wspomnianych znakach tablic ostrzegających, że przedmiot stanowi własność Państwa pomimo zwrócenia się drogą pośrednią do gmin z pouczeniem o ważności tych sygnałów z poleceniam opieki nad niemi, uległo wiele punktów samowolnemu zniszczeniu przez zniesienie drewnianego sygnału i usunięcie kamienia i płyty.

Zważywszy, że obecnie koszta robót pomiarowych są bardzo wysokie (do 20.000 mk. za punkt), a punkty zniszczone muszą być ze względu na ciągłość prac odtworzone, narażony jest Skarb Państwa przez złośliwe uszkodzenie punktów na powtórne wydatki.

Oprócz prac pomiarowych przy Wiśle zaczną się w najbliższym czasie na obszarach Państwa roboty pomiarowe dla stworzenia jednolitych map państwowych i wtedy pokryje się cały obszar Państwa siatką punktów trygonometrycznych, których zachowanie na daleką przyszłość będzie leżało w interesie Państwa, a nad którемi wobec tego należałoby roztoczyć opiekę.

Zechcą Panowie przeto wydać stosowne polecenia podwładnym urzędom, ażeby zwróciły uwagę na ważność istniejących punktów stałych kamiennych i drewnianych, graniczników kopców i t. p. dla celów ogólno-państwowej gospodarki oraz pouczyć gminy i organa policji państwowej o potrzebie roztoczenia należytej opieki nad wspomnianemi punktami, ostrzegając, iż w razie samowolnego uszkodzenia lub usunięcia znaków jako własności państwowej, winni będą pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

Warszawa, d. 11 maja 1920 r. (AO. 1264/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

105.

Okólnik (154) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie podań i próśb o zmianę orzeczeń prawomocnych.

Na skutek zapytania, skierowanego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez jedno z Województw, wyjaśnia się, że do kompetencji Pp. Wojewodów w sprawach administracyjno-karnych należy jedynie wydawanie decyzji w drodze instancji, nie należy zaś do niej rozstrzyganie podań i próśb o zmianę orzeczeń *prawomocnych*, a to zarówno w kwestji winy, jak w kwestji kary i niezależnie od tego, czy i o ile tok instancji w danej sprawie był wyczerpany.

Sprawy takie winni zatem Pp. Wojewodowie przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnetrznych, a to z należycie umotywowanym wnioskiem i wszystkiemi aktami przedmiotowemi.

Wyjaśnienie dotyczy tylko spraw, należących w drodze instancji do kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i nie odnosi się do korektury orzeczeń I instancji w drodze nadzoru (porównaj okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 54, ustęp VII).

Warszawa, d. 12 maja 1920 r. (AK. 1307/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

106.

Okólnik (155) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie sposobu przedkładania rachunków przez Województwa i Starostwa.

Na zasadzie § 95 „Tymczasowych przepisów o sposobie pobierania przychodów i dokonywania wydatków przez władze i urzędy państwowe“ (Dz. Minist. Skarbu Nr. 5) i tut. okólnika

Nr. 87 z d. 15 marca 1920 r. L: O. B 884/I zarządzam, co następuje:

A. *Starostwa.* 1. Niezależnie od szczegółowych rachunków, składanych Izbom Kontroli Państwa wedle wyżej cyt. „Tymcz. przepisów“ ma każde Starostwo (Komisarjat Rządowy) przedkładać co miesiąc Województwu dwa wykazy według załączonych wzorów Nr. 1 i 2 (Komisarjat Rządowy dla m. Warszawy bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych).

Do wzoru 1.

Poszczególne rubryki wzoru Nr. 1 (od 1—7) zawierać mają sumy każdego rodzaju *przychodów* ogółem preliminowanych i faktycznie pobranych *od początku okresu* budżetowego według §§ i pozycji księgi głównej przychodów budżetowych, zaś w rubryce 8 „razem“ — ogólną sumę preliminowanego i rzeczywistego przychodu. Rybryka 9 „należy się“ zawierać ma ogólną pozostałość do wpływu, wynikłą z porównania sumy osiągniętego przychodu z kwotą preliminowaną. Rybryki 10 i 11 „sumy depozytowe“ zawierać mają ogólny przychód depozytów w gotówce i papierach $^0/_0{}^0/_0$ na podstawie księgi depozytowej.

Do wzoru 2.

Poszczególne rubryki od 1—23 wzoru Nr. 2 zawierać mają sumy każdego rodzaju wydatków ogółem preliminowanych i rzeczywistych (*od początku okresu budżetowego*) według §§ i pozycji księgi głównej wydatków budżetowych, zaś w rubryce Nr. 24 z nap. „razem“ — ogólną sumę preliminowanego i rzeczywistego wydatku. Rubryka 25 „pozostałość kredytu“ zawierać ma ogólną pozostałość kredytu do dyspozycji, wynikłą z porównania sumy wydatków z kwotą preliminowaną. Rubryki 26 i 27 „sumy depozytowe“ zawierać mają ogólny rozchód depozytów na podstawie księgi depozytowej.

B. *Województwa (i Komisarjat Rządu dla miasta Warszawy).* 2. Z przedłożonych wykazów Starostw (Komisarjatów) sporządzają Województwa według wzoru 3 zestawienie przychodów, zaś według wzoru 4 zestawienie wydatków, dotyczących Starostw.

Nadto sporządzają Województwa w sposób przepisany dla Starostw wykazy przychodów i wydatków, dotyczących Urzędu Wojewódzkiego jako Centrali.

3. Ze sporządzonych w ten sposób zestawień według Starostw i z wykazu, dotyczącego Urzędu Wojewódzkiego, sporządzają Województwa *ogólne* zestawienie przychodów według wzoru 5 i wydatków według wzoru 6, dotyczących całego Województwa. Zestawienie to wraz z zestawieniem według wzoru 4 i 5, dotyczącem samych Starostw, przedkładają następnie Województwa Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

4. *Terminy przedkładania wykazów.*

Starostwa przedkładają wykazy (wzór 1 i 2) najpóźniej 20 następnego miesiąca (tak samo i Komisarjat Rządowy dla m. Warszawy— Ministerstwu), zaś Województwa— Ministerstwu (wykazy wzór 3, 4, 5 i 6) w terminie miesięcznym od powyższej daty.

5. Przepisy niniejsze obowiązują od dnia 1 kwietnia 1920 r., jako początku nowego okresu budżetowego.

W myśl przepisów tego okólnika należy bezzwłocznie wydać potrzebne zarządzenia podwładnym Starostwom i donieść o tem tutejszemu Ministerstwu.

Warszawa, d. 11 maja 1920 r. (OB. 1332/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

107.

Okólnik (156) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów w sprawie określenia przez powiatowe związki komunalne godzin otwierania i zamykania sklepów.

Według ust. 4 art. 2 Ustawy z d. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. Ust. z r. 1920 Nr. 2, poz. Nr. 7) Sejmiki, względnie Rady Miejskie w miastach, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego, określają po wysłuchaniu stron interesowanych godzinę otwierania i zamykania sklepów jednolicie dla każdej gałęzi handlu.

Powyższe postanowienie ustawy powiatowe związki komunalne winny traktować nie jako *upoważnienie* do określania godzin otwierania i zamykania sklepów, lecz jako *obowiązek*, włożony na nie powołaną na wstępie ustawą Sejmową.

Na wykonanie tego obowiązku zechce P. Wojewoda zwrócić uwagę Wydziałów Powiatowych, względnie Magistratów miast wydzielonych w obrębie podległego Panu terytorjum Województwa i wezwać je, aby, o ile obowiązkowi temu dotąd nie uczyniły jeszcze zadość, przystąpiły do *bez-*

zwłocznego opracowania przepisów, regulujących godziny otwierania i zamykania sklepów w myśl postanowień omawianej ustawy. Jednocześnie poleci im Pan, aby projekty odnośnych przepisów przedłożyły przed opublikowaniem Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej celem stwierdzenia ich zgodności z wymaganiami ustawy.

Warszawa, d. 12 maja 1920 r. (SP. 484/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

108.

Okólnik (157) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji, Naczelników i Kierowników Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie zniesienia Wydziału Komunalnych Kas Oszczędności.

W uzupełnieniu okólnika Nr. 877 z dnia 14 stycznia 1920 r. zarządzam zniesienie Wydziału Komunalnych Kas Oszczędności i włączenie go jako referatu w skład Wydziału Finansowo-Budżetowego Sekcji *Samorządowej*.

Warszawa d. 12 maja 1920 r. (Pr. 1058/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

109.

Okólnik (158) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Generalnego Delegata Rządu dla Galicji, Komisarza Rządu w Warszawie oraz Głównego Komendanta Policji w sprawie uzupełnienia adresów pism urzędowych, kierowanych do Białej w Województwie Lubelskiem.

Akta urzędowe, przeznaczone dla Starostwa w Białej w Województwie Lubelskiem są niejednokrotnie wskutek niedodania bliższego oznaczenia tej miejscowości doręczane przez urzędy pocztowe do Starostwa w Białej w Galicji i odwrotnie.

Stan ten powoduje opóźnienie w załatwianiu spraw, naraża często interesowane strony na straty i koszta oraz pociąga za sobą ciągłą a niepotrzebną wymianę pism między powyższemi Starostwami.

W celu uniknięcia tego polecam wydać zarządzenia do wszystkich podległych Panu władz, względnie organów, aby wszelkie pisma urzędowe, kierowane do Starostwa w Białej w Województwie Lubelskiem, były adresowane: „*W Białej Podlaskiej*“.

Warszawa, d. 12 maja 1920 r. (Pr. 1018/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

110.

Okólnik (159) Ministra Spraw Wewnętrznych do Szefów Sekcji, Naczelników i Kierowników Wydziałów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w sprawie dokonywania zamówień oraz oszczędności w wydatkach rzeczowych.

Zauważonem zostało, że niektóre Wydziały Ministerstwa dokonywują zamówień, obciążających budżet Ministerstwa, *bez* uprzedniego porozumienia się z Wydziałem Budżetowo-Gospodarczym. Postępowanie tego rodzaju uniemożliwia prowadzenie dokładnej kontroli nad wykonaniem budżetu Ministerstwa.

Wobec tego zarządzam, że wszelkie zapotrzebowania mogą być czynione tylko i wyłącznie za pośrednictwem Wydziału Budżetowo-Gospodarczego.

Zarazem przypominam konieczność zastosowania jaknajdalej idącej oszczędności w wydatkach rzeczowych, wskazaną licznemi zarządzeniami, ostatnio okólnikiem Nr. 100 z d. 23 marca r. b.

Warszawa, d. 14 maja 1920 r. (Pr. 1132/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

111.

Okólnik (160) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie utworzenia powiatowych funduszy pomocy rolnikom-właścicielom koni.

Sejm Ustawodawczy na posiedzeniu z dnia 23 stycznia r. b. na wniosek Komisji Rolnej powziął następującą uchwałę:

„Ministerstwo Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem Sejmików Powiatowych zajmie się tworzeniem *dobrowolnych* spółek asekuracyjnych rolników na wypadek zarekwirowania koni uczestnikom spółki“.

W braku specjalnych przepisów ustawowych, na których możnaby oprzeć tworzenie wyżej

wspomnianych spółek, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, czyniąc zadość przytoczonej uchwale Sejmu Ustawodawczego, opracowało załączony przy niniejszym wzór statutu powiatowego funduszu pomocy rolnikom właścicielom koni (zał. Nr. 1) oraz wzór zobowiązania uczestnika funduszu pomocy (zał. Nr. 2), które zechce Pan przesłać Pp. Przewodniczącym (Prezesom) Wydziałów Powiatowych na podległym Panu obszarze administracyjnym i zalecić im, aby statut ten oraz deklarację po uprzedniem rozpatrzeniu przez Wydział Powiatowy, przedstawili do uchwalenia na najbliższem posiedzeniu Sejmiku Powiatowego, względnie Rady Powiatowej.

Ponadto Pp. Wojewodowie, względnie P. Delegat Generalny Rządu wezwą Przewodniczących (Prezesów) Wydziałów Powiatowych do złożenia sprawozdania z wykonania powyższego zarządzenia i przedłożą następnie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych ogólną relację w tej sprawie na podstawie wspomnianych sprawozdań.

Warszawa, d. 15 maja 1920 r. (SP. 304/5).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Załączniki do okólnika Nr. 160.

Załącznik Nr 1.

WZÓR STATUTU

w przedmiocie utworzenia powiatowego funduszu pomocy rolnikom-właścicielom koni, poszkodowanym wskutek wojskowych rekwizycji.

§ 1. Wydział Powiatowy tworzy powiatowy fundusz pomocy rolnikom - właścicielom koni, składający się ze środków powiatowego związku komunalnego oraz dobrowolnych składek rolników, zamieszkałych w powiecie . . . . i posiadających konie robocze. Fundusz ten przeznaczony jest w myśl postanowień niniejszego statutu na udzielanie odszkodowań uczestnikom funduszu, poszkodowanym wskutek wojskowych rekwizycji koni.

§ 2. Powiatowy fundusz pomocy powstaje dopiero wówczas, gdy oprócz sumy, uchwalonej przez Sejmik Powiatowy, wniesione doń zostaną dobrowolne składki conajmniej 100 uczestników, od conajmniej 100 koni roboczych.
Przed wypełnieniem powyższego warunku Wydział Powiatowy nie może rozpocząć wypłaty odszkodowań z rzeczonego funduszu.

§ 3. Suma, którą do powiatowego funduszu pomocy rolnikom - właścicielom koni wnosi powiatowy związek komunalny, ustala się niniejszem na . . . . (conajmniej 10.000 mk.), wysokość zaś składki, wnoszonej przez uczestnika na mk. . . . . (conajmniej 100 mk.) od każdego zgłoszonego przez uczestnika konia roboczego.

§ 4. Uczestnikiem funduszu może być każdy rolnik-właściciel konia roboczego, który nabywa prawo do korzystania z funduszu pomocy, jeżeli jednocześnie z wniesieniem do powiatowej kasy komunalnej przypadającej nań w myśl § 3 sumy składek złoży piśmienną deklarację stosowania się do przepisów niniejszego statutu i uiszczania na żądanie Wydziału Powiatowego sum, przypadających nań z rozkładu strat, pod rygorem utraty wniesionych składek na rzecz funduszu, utraty prawa do odszkodowań i odpowiedzialności sądowo-cywilnej.

§ 5. Uczestnikowi, który wpłacił składkę i złożył wymaganą deklarację, Wydział Powiatowy wydaje odpowiednie poświadczenie, które stanowi tytuł prawny do korzystania z odszkodowań, przewidzianych w niniejszym statucie.

§ 6. Wydział Powiatowy ma prawo odmówić przyjęcia ofiarowanej składki oraz deklaracji w wypadku, gdy zgłaszający się nie posiada warunków, przewidzianych w § 4.

§ 7. Wystąpienie uczestnika funduszu może nastąpić po wypowiedzeniu, które winno być dokonane conajmniej na 3 miesiące przed końcem roku obrachunkowego. Za datę wystąpienia uważa się ostatni dzień tego roku obrachunkowego, w którym nastąpiło prawidłowe wypowiedzenie.

§ 8. Występujący uczestnik ma prawo żądać zwrotu składek w terminie trzymiesięcznym od daty wystąpienia, atoli po potrąceniu przez Wydział Powiatowy obciążających je należności.

§ 9. Zarząd funduszu pomocy sprawuje w myśl postanowień niniejszego statu. Wydział Powiatowy, który obowiązany jest założyć i prowadzić dla tego funduszu osobne księgi rachunkowe.

§ 10. Po każdej dokonanej w obrębie powiatu rekwizycji koni, Wydział Powiatowy określa wysokość strat, poniesionych przez poszczególnych uczestników, na podstawie przedstawionych przez poszkodowanych kwitów rekwizycyjnych lub odpowiednich poświadczeń w tych wypadkach, gdy wynagrodzenie za świadczenie wypłacone zostało gotówką, przyczem za straty uważa się różnicę pomiędzy kwotą, osiągniętą przez poszkodowanego za zarekwirowanego konia, a kwotą, którąby osiągnął, sprzedając konia po przeciętnej cenie targowej w chwili dokonania rekwizycji. Wysokość cen targowych w chwili dokonania rekwizycji określa Wydział Powiatowy, po zasięgnięciu opinji miejscowych organizacji rolniczych (Kółka Rolniczego, Towarzystwa Rolniczego i t. p.) lub znawców, dających gwarancję bezstronności.

§ 11. Staty, poniesione przez *poszczególnych* uczestników, Wydział Powiatowy sumuje i uzyskaną w ten sposób ogólną sumę strat z ewent. doliczeniem do niej kosztów administracyjnych (§ 12) rozkłada na *wszystkich* uczestników z wyłączeniem powiatowego związku

komunalnego — w stosunku do wysokości wpłaconych składek.

§12. Na pokrycie kosztów administracji funduszu Wydział Powiatowy może do kwot, przypadających na poszczególnych uczestników z tytułu rozkładu strat doliczać . . . . . . % na administrację, który nie może wynosić więcej niż 1% ogólnej sumy strat.

§13. Po dokonaniu rozkładu ogólnej sumy strat pomiędzy uczestników Wydział Powiatowy wzywa wszystkich uczestników z wyjątkiem poszkodowanych, do uiszczenia w przeciągu dni 14-tu od daty otrzymania zawiadomienia przypadających na nich kwot, pod rygorem, przewidzianym w § 4 niniejszego statutu.

Suma tych należnych kwot tworzy fundusz, z którego Wydział Powiatowy wypłaca poszkodowanym straty, poniesione wskutek rekwizycji.

§14. Jednocześnie z wezwaniem, o którym mowa w 1-ym ustępie poprzedniego §, Wydział Powiatowy zawiadamia poszkodowanych uczestników o wysokości straty wskutek rekwizycji, obliczonej w myśl § 10, oraz udziału w stratach, ustalonego stosownie do postanowień § 12 z tem, że różnica tych dwóch sum stanowi przyznane im odszkodowanie.

W zawiadomieniu tem należy również podać termin wypłaty odszkodowania, który nie powinien przekraczać terminu dni 30 od daty zawiadomienia.

§15. Gdyby uczestnicy, którzy wezwani zostali do uiszczenia kwot, ustalonych w myśl § 13, wezwaniu temu nie uczynili zadość w terminie, przewidzianym w § 13, względnie 14, wówczas Wydział Powiatowy dokonywa wypłaty odszkodowania z gotówki, zebranej w myśl §§ 1 i 3 statutu.

§16. W razie obniżenia się liczby uczestników funduszu poniżej 100, postanowienia likwidacji funduszu przez Sejmik Powiatowy lub Władzę Nadzorczą, albo też w razie stałego zaniechania rekwizycji przez Władze Wojskowe, Wydział Powiatowy przystępuje do likwidacji funduszu.

Składki, wniesione w myśl § 3 statutu winny być zwrócone uczestnikom po potrąceniu należności.

§17. Nadzór nąd funduszem sprawuje Sejmik Powiatowy przez wybraną w tym celu Komisję Nadzorczą w składzie 3-ch członków, którzy nie mogą być członkami Wydziału.

§18. Komisja Nadzorcza obowiązana jest conajmniej 2 razy do roku przeprowadzić niespodziewaną rewizję rachunków funduszu oraz nadzorować przeprowadzenie likwidacji funduszu. Z działalności swych Komisja składa sprawozdanie Sejmikowi Powiatowemu.

§19 Do wyjaśnienia i tłomaczenia przepisów niniejszego statutu powołany jest Wydział Powiatowy. W razie sporów do rozstrzygania ich powołane są sądy ogólno-państwowe.

Załącznik Nr. 2.

WZÓR DEKLARACJI

uczestnika funduszu pomocy.

Ja . . . . niżej podpisany niniejszym zgłaszam swoje przystąpienie na uczestnika . . . . Powiatowego Funduszu pomocy rolnikom-właścicielom koni oraz zobowiązuję się stosować się ściśle do przepisów statutu, który jest mi dokładnie znany. W szczególności zobowiązuje się do wpłacenia na żądanie Wydziału Powiatowego w przeciągu dni 14 od daty otrzymania wezwania sum, przypadających na mnie z tytułu rozkładu strat i kosztów administracji, które przewidziane są w §§ 11 i 12 statutu, a to pod rygorem utraty wpłaconych przezemnie składek (§ 3 statutu) utraty praw uczestnika funduszu i odpowiedzialności sądowo-cywilnej.

Jednocześnie składam tytułem składki sumę mk. . . . . licząc po 100 mk. od . . . . posiadanych przezemnie koni roboczych.

(*Podpis i data*).

112.

Okólnik (161) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Generalnego Delegata Rządu we Lwowie w sprawie wyrazów francuskich, używanych w paszportach.

Ponieważ przy wypisywaniu w paszportach zagranicznych tekstu francuskiego niektóre urzędy, wystawiające paszporty, popełniają niedopuszczalne błędy, Ministerstwo poniżej podaje w tłumaczeniu i pisowni francuskiej przykładowy spis najniezbędniejszych i najczęściej używanych słów, którym winny się posługiwać urzędy, wystawiające paszporty zagraniczne i jednocześnie zaznacza, że w wystawianych paszportach należy wykreślać rubryki: narodowość — nationalité.

Warszawa, d. 15 maja 1920 r. (BB. 86/97).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

Paszport	— Passeport
zatrudnienie	— profession
Biskup	— Evêque
ksiądz	— prêtre
zakonnik	— religieux
rabin	— rabbin

sędzia, prokurator i t. d. — wogóle sądownik	—	Magistrat
profesor uniwersytetu . warszawskiego, krakowskiego, krakowskiego i t. d.	—	Professeur a l'Université de Varsovie, de Cracovie, lub wogóle, Professeur de l'Université
profesor (nauczyciel szkoły średniej)	—	Professeur de l'enseignement secondaire lub professeur de Collège
nauczyciel - nauczycielka szkoły początkowej „ ludowej „ prywatnej	—	instituteur (institutrice)
literat	—	homme de lettres
dziennikarz	—	publiciste
artysta-malarz	—	artiste peintre
„ rzeźbiarz	—	„ sculpteur
„ muzyk	—	„ musicien
„ dramatyczny (aktror-aktorka)	—	„ dramatique (acteur-actrice)
urzędnik państwowy	—	fonctionnaire de l'Etat
„ komunalny	—	„ municipal
„ prywatny	—	employé civil
lekarz	—	medicin
weterynarz	—	vétérinaire
adwokat	—	avocat
inżynier	—	ingénieur
architekt	—	architecte
przemysłowiec	—	industriel
kupiec	—	commerçant
subjekt	—	employé de commerce
rzemieślnik	—	artisan
robotnik	—	ouvrier
„ dzienny	—	journalier
aptekarz	—	pharmacien
właściciel ziemski	—	propriétaire foncier
dzierżawca	—	fermier
rolnik	—	agriculteur
student — entka	—	etudiant — ante
uczeń — ennica	—	écolier — ère
kapisalista — listka	—	rentier — ère
bez zajęcia	—	sans profession

Uwaga: Oznaczenie zatrudnienia jako „prywatny" jest niedopuszczalne.

Miejsce zamieszkania	—	domicile
Rysopis właściciela:	—	*Signalement du porteur:*
wzrost:	—	taille:
niski	—	petite
średni	—	moyenne
wysoki	—	grande
twarz:	—	visage:
wydłużona	—	alongé
owalna	—	ovale
szeroka	—	large
włosy:	—	cheveux:
czarne	—	noirs
szatyn	—	chatains
ciemno-blond	—	blond-foncé
jasno blond	—	blond-clair
rude	—	roux
szpakowate	—	grisonnant
siwe	—	gris
wargi:	—	lèvres:
cienkie	—	minces
mierne	—	moyennes
grube	—	epaisses
nos:	—	nez:
garbaty	—	aquilin

prosty	—	droit
zadarty	—	retroussè
znaki szczególne:	—	signes particuliers:
żadne	—	nulles
utyka na (prawą, lewą) nogę	—	boite de la jambe (droite, gauche)
brak oka (prawego, lewego)	—	borgne de l'oeil (droit, gauche)
blizna na twarzy	—	cicatrice sur le visage
„ czole	—	„ „ front
„ nosie	—	„ „ nez
brak ręki (prawej, lewej)	—	manchot du bras (droit, gauche)
„ nogi (prawej, lewej)	—	amputé de la jambe (droite, gauche)
„ ucha	—	„ de l'oreille (droite, gauche)
„ nosa	—	„ du nez
uszy odstające	—	oreilles écartées
brak obrąbka usznego	—	oreilles sans ourlet
przedziurawienie płatka usznego	—	lobe de l'oreille percé
szósty palec (u prawej, lewej) ręki	—	six doigts à la main (droite, gauche)
brak (1, 2, 3, 4) zębów i t. d.	—	manque de (1, 2, 3, 4) dents
mówi językami:	—	parle:
polskim	—	polonais
ukraińskim (ruskim)	—	ukrainien (ruthène)
białoruskim	—	blanc-russe
rosyjskim	—	russe
litewskim	—	lithuanien
niemieckim	—	allemand
żydowskim	—	juif
francuskim	—	français
angielskim	—	anglais
włoskim	—	italien
rumuńskim	—	roumain
hiszpańskim i t. d.	—	espagnol
własnoręczny podpis właściciela	—	signature du porteur
udaje się	—	se rend
z Warszawy	—	de Varsovie
„ Lwowa	—	„ Leopol
„ Krakowa	—	„ Cracovie
„ Torunia	—	„ Torun
„ Truskawca (pow. Drohobycki)	—	„ Truskawiec district de Drohobycz
„ Opatówka (pow. Kaliski)	—	„ Opatówek district de Kalisz
„ Wiśnicza (pow. Bocheński)	—	„ Wisnicz district de Bochnia

Uwaga: Tylko powszechnie przyjęte tłumaczenia nazw polskich podaje się w brzmieniu i pisowni francuskiej, np.: Varsovie, Cracovie, Leopol, Lodz — wszystkie inne w oryginalnej pisowni polskiej.

do Francji (przez Niemcy)	—	en France (par l'Allemagne)
„ Czechosłowacji	—	„ Tcheco-Slovaquie
„ Węgier	—	„ Hongrie
„ Rumunji	—	„ Roumanie
„ Anglji	—	„ Angleterre
„ Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej	—	aux Etats-Unis de l'Amerique du Nord
„ Belgji	—	en Belgique
„ Danji	—	„ Danemark
„ Hiszpanji	—	„ Espagne
„ Szwecji	—	„ Suède
„ Włoch	—	„ Italie
„ Austrji	—	„ Autriche
„ Kanady	—	„ Canade
„ Australji	—	„ Australie
„ Afryki	—	„ Afrique
„ Brazylji i t. d.	—	„ Brésil

Paszport ten jest ważny w ciągu 6 miesięcy na jeden przejazd tam i z powrotem.	—	Ce passeport est valable 6 mois pour un voyage aller et retour.

113.

Oklnik (162) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Generalnego Delegata Rządu we Lwowie i Głównego Komendanta Policji w sprawie oszczędnego używania papieru i kopert.

Ze wzdlędu na brak oraz drożyznę papieru polecam przyjąć do ścisłego zastosowania oraz polecić podległym organom możliwie najoszczędniejsze korzystanie z papieru i kopert.

W tym celu należy na czystopisy używać papieru t. zw. słomkowego lub konceptowego niefarbowanego, a nawet drukowego matowego.

Okólniki i odpisy odbijać na drukowym matowym papierze.

Do wszystkich pism stosownie do długości tekstu używać papieru odpowiedniego formatu. Zwykle wystarczy połowa pół-arkusza formatu kancelaryjnego (wymiar 22 × 17 cm. — t. zw. ćwiartka pojedyńcza). Przepisywać należy *zawsze na jeden odstęp po obu stronach*. Dla tekstów krótkich papieru podwójnego w żadnym razie nie używać.

Na referaty (bruljony) używać należy papier konceptowy niefarbowany, na koperty szary pakowy względnie słomkowy.

W kopertach możliwie małego formatu wysyłać wisma poufne, pisma z załącznikami, pisma w sprawach personalnych i wogóle w sprawach ważniejszych, *bacząc, aby do jednego Ministerstwa, Urzędu czy adresata, przesyłano po kilka, a nawet kilkanaście pism w jednej kopercie.*

Inne pisma miejscowe i zamiejscowe wysyłać (odpowiedno oddzielając adres) zaklejone nalepkami ekspedycyjnemi (wzór załącza się).

Warszawa, d. 18 maja 1920 r. (OK. 819/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

114.

Okólnik (163) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, zawierający wyjaśnienie w sprawie zamiany kar pieniężnych na areszt w razie nieściągalności.

W myśl ustępu 3 art. 7 rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o postępowaniu administracyjno-karnem z dnia 21 lutego 1919 r. (Dz. Urz. Nr. 16, poz. 184 — Monitor 46/19) w razie nieściągalności grzywien, nakładanych za przekroczenia administracyjne, następuje zamiana na areszt w stosunku jednej doby za każde 10 mk.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniało niejednokrotnie w swoich rozstrzygnieniach, że aż do czasu zmiany rozporządzenia z dnia 21 lutego cytowany przepis art. 17 winien być przy wykonywaniu orzecznictwa przestrzegany, to znaczy, że określona w orzeczeniu karnem na wypadek nieściągalności nałożonej grzywny ilość dni aresztu nie może być ani większa, ani mniejsza od wypadającej ze stosunku, unormowanego art. 17 rozporządzenia z dnia 21 lutego. W myśl tej zasady Ministerstwo modyfikuje z reguły przeciwne jej orzeczenia, a to w ten sposób, że — jeżeli przewidziano na wypadek zamiany za długi czas aresztu — odpowiednio go skraca, jeżeli zaś za krótki (np. grzywna 500 mk. z zamianą w razie nieściągalności na 14 dni aresztu) — zniża nałożoną grzywnę, sprowadzając ją do stosunku 10 marek za każdy dzień aresztu (w cytowanym przykładzie do 140 mk.). Modyfikacja orzeczenia w tym ostatnim wypadku jest prawnie nieodzowną ze względu na zasadę, że we wszelakiem postępowaniu karnem każdy akt tłumaczony być winien na korzyść obwinionego, skoro zatem organ orzekający ewentualność niewykonalności sprowadził już w orzeczeniu do pewnego stosunku liczbowego, *to nałożona kara temu stosunkowi na niekorzyść obwinionego sprzeciwiać się nie może.*

W związku z wyłuszczonem stanowiskiem prawnem dochodzą do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sprawozdania, w których poszczególni Starostowie skarżą się, że stanowisko to uniemożliwia im dowolne obracanie się w granicach maximum *kary pieniężnej*, przewidzianej w odnośnych ustawach, a to jakoby z tego powodu, że kara ta, zamieniona w razie nieściągalności na areszt w myśl art. 17 rozporządzenia z d. 21 lutego, przekraczalaby przy wyższym wymiarze maximum *kary zamknięcia*, przewidzianej w tej samej ustawie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, zwracając uwagę na zasadniczą pojęciową różnicę, jaka zachodzi między karą zamknięcia, jako taką, a aresztem ewentualnym, zastosowanym z powodu nieściągalności kary pienieżnej, — wyjaśnia niniejszym, że stosowanie art. 17 rozporządzenia z d. 21 lutego bynajmniej nie pociąga za sobą ograniczenia kar pieniężnych, przewidzianych w odnośnych ustawach. Władze orzekające mogą zatem obracać się w miarę potrzeby w granicach danego maximum kary z zupełną swobodą, a to tem pewniej, że taki tryb nie doprowadzi w praktyce w żadnym razie do jakiejś możliwej sprzeczności między wysokością danego maximum kary zamknięcia a wysokością aresztu ewentualnego, ileże grzywny tak wysokie, iżby zamiana ich według art. 17 rozporządzenia z d. 21 lutego przekraczała maximum przewidzianej w odnośnej ustawie kary zamknięcia, stosowane być mogą wyłącznie do osób odpowiednio zamożnych, co do których zatem z góry istnieje pewność, że w żadnym razie przez uchylenie się od zapłaty nie narażą się na odbycie kary zamknięcia.

Tej swobodzie w wymiarze kar pieniężnych nie mogą natomiast władze orzekające, bez narażenia się na korekturę w drodze instancji, same

zgóry zaprzeczać przez określanie czasu ewentualnego zamknięcia, nieodpowiadającego w myśl obowiązujących przepisów wymierzonej karze pieniężnej. Zupełnie zaś już jaskrawym, a przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych najczęściej konstatowanym wyrazem takiej sprzeczności są wypadki, w których Starostowie nawet przy wymiarze kar pieniężnych, względnie niskich i pozwalających w każdym razie na dostosowanie się do art. 17 rozporządzenia z d. 21 lutego bez żadnej, choćby ich błędnem zapatrywaniem prawnem uzasadnionej przyczyny, postanowienie tego artykułu naruszają.

Celem uniknięcia niejasności i nieporozumień, powstających na tle będących w mowie przepisów prawnych, wskazanem jest ustalenie praktyki, by przy wymiarze kar pieniężnych nie określać liczbowo w orzeczeniach karnych czasu trwania ewentualnego zamknięcia, lecz zastrzegać jedynie zamianę w razie nieściągalności na areszt *stosownie do art. 17 rozporządzenia z d. 21 lutego 1919 r.*

Pp. Wojewodowie podadzą treść niniejszego okólnika do wiadomości podległych Im Starostw.

Warszawa, d. 19 maja 1920 r. (AK. 1401/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

115.

Okólnik (164) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie preliminarza budżetowego w okręgach wojewódzkich na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1921 r.

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 20 stycznia 1920 r. Nr. 890, oznajmiam, że następny preliminarz budżetowy będzie obejmował okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 1921 r.

Z tego powodu zwraca się przedłożone tu na okres od dnia 1 kwietnia 1920 r. do 31 marca 1921 r. preliminarze budżetowe Urzędu Wojewódzkiego i przynależnych Starostw (Komisarjatów w Łodzi i Lublinie).

Preliminarze te należy poddać szczegółowej rewizji i przerobić je stosownie do zmienionego czasokresu, przyjmując za podstawę ceny na dzień 1 czerwca r. b.

Podane w cytowanym na wstępie okólniku wskazówki i zasady opracowania i układania będących w mowie preliminarzy budżetowych pozostają nadal w mocy.

Wyjątek stanowi tylko obecnie przyjęta zasada ścisłego rozgraniczenia wydatków osobowych i rzeczowych.

W myśl tej zasady należy wydzielić z wydatków rzeczowych *wszystkie* wydatki osobowe (np. płace woźniców, szoferów, palaczy, robotników dziennych i t. p.) i zamieścić je z odnośnem wyszczególnieniem w nowoutworzonej pozycji § 2, poz. 3b.

W związku z przyjętym przez Radę Ministrów, a obecnie wniesionym do Sejmu wnioskiem o regulacji płac urzędników i funkcjonarjuszów państwowych należy przy preliminowaniu wydatków osobowych (§§ 1 i 2) ograniczyć się do wykazania tylko projektowanej w danej kategorji płac *ilości* urzędników i funkcjonarjuszów bez wykazania potrzebnych na opłacanie ich kredytów.

Nie dotyczy to jednak pracowników kontraktowych, względnie tych funkcjonarjuszów, do których ustawa o regulacji płac zastosowaną nie będzie.

Ministerstwo uważa za zbędne raz jeszcze powtarzać motywy, dla których koniecznem jest zastosować przy układaniu preliminarza jaknajdalej idące oszczędności, podkreśla jednak niedopuszczalność powiększania ilości etatów osobowych.

Niezależnie od preliminowania wydatków należy również preliminować dochody, a wedle pozycji, podanych na stronie 13-ej preliminarza budżetowego Zarządu Centralnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na ubiegły i bieżący okres budżetowy.

W celu należytego, celowego i szybkiego opracowania powyższych preliminarzy zechce P. Wojewoda zawezwać na konferencję wszystkich podległych Mu Starostów i Komisarzy, aby w ten sposób udzielić im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Opracowane preliminarze budżetowe Urzędu Wojewódzkiego i przynależnych Starostw należy ująć w ogólne zestawienie preliminarza budżetowego całego okręgu Wojewódzkiego (wzór: przesłane Województwu zestawienie na okres od d. 1 kwietnia do d. 31 grudnia 1920 r.). Preliminarze budżetowe Urzędu Wojewodzkiego i poszczególnych Starostw *wraz z odnośnemi uzasadnieniami* będą służyć jako załączniki do ogólnego zestawienia.

Ułożony w ten sposób preliminarz przedłożyć należy Ministerstwu w dwóch egzemplarzach *w terminie do 1 lipca 1920 r.* osobiście przez wojewódzkiego referenta budżetowego, który będzie miał za zadanie uzasadnić przedłożony materjał oraz udzielić potrzebnych Ministerstwu wyjaśnień.

Warszawa, d. 19 maja 1920 r. (OB 711/3).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *S. Wojciechowski.*

116.

Okólnik (165) Ministra Spraw Wewnętrznych do Ministerstw: Aprowizacji, Robót Publicznych, Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Sztuki i Kultury, Zdrowia Publicznego, Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie przyjazdu wyższych funkcjonarjuszów państwowych do powiatów.

Niektórzy z pomiędzy Starostów uskarżali się w ostatnich czasach, że delegaci poszczególnych Ministerstw, odbywający w ich powiatach przegląd stosunków, w odnośnej dziedzinie administracji państwowej panujących, nie starali się o nawiązanie kontaktu ze Starostami, jakkolwiek niejednokrotnie konferowali w czasie swego pobytu w powiecie z kierownikami działów, wchodzących obecnie w skład Starostw.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że — o ile chodzi, o czynności lustracyjne, przez władze wyższe podejmowane — to rozporządzenie wykonawcze Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R P. Nr. 90, p. 488), dając w art. 5 poszczególnym Ministerstwom, względnie w chwili obecnej władzom administracyjnym II instancji, prawo dokonywanial ustracji działalności urzędników ze swego etatu, zastrzega równocześnie w ustępie ostatnim, że tak o początku, jak i o wyniku lustracji zawiadomi delegyt Starostę; ominięcie zatem w takich wypadkach osoby Starosty niezgodne jest z postanowieniami art. 5 wspomnianego rozporządzenia.

Jednakże i we wszystkich innych razach urzędowego przyjazdu delegatów władz wyższych w granice powiatu bardzo wskazanem by było, aby delegaci ci wchodzili w osobisty kontakt z właściwymi Starostami. Wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 72, poz. 426) organizacja władz administracyjnych I instancji nadaje ich naczelnikom, t. j. Starostom, charakter przedstawicieli Rządu Centralnego, porucza im znaczną większość spraw administracji państwowej, a w całości egzekutywę.

Dzięki też tym atrybucjom i zakresowi władzy staje się Starosta w oczach społeczeństwa gospodarzem powiatu, sprawującym jego zarząd i odpowiedzialnym w pierwszym rzędzie za jego stan i losy. W konsekwencji sprowadza to jednak dla Starosty konieczność ustawicznego orjentowania się w stosunkach, panujących we wszystkich dziedzinach powiatowej administracji państwowej.

Że utrzymanie tego kontaktu leży również w interesie Ministerstwa, jest rzeczą, nasuwającą się na pierwszy rzut oka. W myśl cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust R. P. Nr. 72, p. 426) organem powiatowym, obowiązanym do wykonywania zleceń Ministerstwa względem Wojewodów i odpowiedzialnym za ich wykonanie jest *jedynie* Starosta, a nie podporządkowani mu kierownicy poszczególnych działów.

Dążeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest, tak Wojewodowie, jak i Starostowie przejęli się zasadą, że są w równej mierze wykonawcami zleceń Ministerstw, zespolonych w Województwie, względnie Starostowie, jak Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Pomijanie ich zatem przez delegatów władz przełożonych umniejsza odpowiedzialność Starostów wobec tych władz i może w konsekwencji doprowadzić do tego, że Starostowie sprawy, załatwiane w Starostwie, a leżące w zakresie działania innego Ministerstwa, uważać będą za mniej ważne, aniżeli sprawy, wchodzące w zakres działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Niezależnie od tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, odpowiedzialne za ogólny bieg wypadków w Państwie i zniewolone wskutek tego do utrzymywania dokładnej ewidencji wszystkich zdarzeń z życia społecznego, wymaga ze swej strony od Starostów znajomości stosunków powiatowych tak w zakresie administracji politycznej, jak i we wszystkich innych. Zauważa się przytem, że tej orjentacji wymaga także ciążący na Staroście obowiązek okazywania innym władzom i urzędom pomocy i współdziałania.

Jest przeto rzeczą zrozumiałą, że Starosta aby módz stawianym mu przez społeczeństwo i władze przełożone wymogom poprawnie i skutecznie zadośćuczynić, winien być poinformowany między innemi także i o wszystkich wypadkach bezpośredniej ingerencji władz przełożonych na terenie powierzonego mu powiatu.

Taki osobisty kontakt delegatów władz wyższych ze Starostami zapewni z jednej strony Starostom łatwiejszy przegląd stosunków danej dziedziny administracji państwowej, z drugiej zaś — umożliwi delegowanym urzędnikom wypowiedzenie swych spostrzeżeń i życzeń, przez co efekt ich podróży urzędowej tylko spotęgować się może. Niemniej ustne porozumienie się ze Starostami wyjaśni obu stronom niejedno z właściwej strony i umożliwi o tyle śpieszniejsze zrealizowanie celu podróży delegatów, że odpadnie potrzeba użycia długiej drogi korespondencyjnej.

Mając zatem powyższe momenty na oku, zwraca się niniejszym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do Ministerstwa z prośbą o wydanie stosownych zarządzeń, aby organa, delegowane bądźto przez Ministerstwo bezpośrednio, bądź też przez władze II instancji do przeprowadzenia na terenie powiatu jakichkolwiek czynności urzędowych, wchodziły zawsze,—o ile jakie ważne okoliczności na przeszkodzie temu nie staną,—w osobisty kontakt z właściwym Starostą.

O wydanych w tej mierze zarządzeniach zechce Ministerstwo zawiadomić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Równocześnie poleca Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Wojewodom wydanie analogicznych zarządzeń w swoim zakresie działania.

Warszawa, d. 19 maja 1920 r. (AO. 926/1).

Minister Spraw Wewnętrznych
w zast.
(—) *Dunikowski.*

Obwieszczenia, Okólniki i Instrukcje innych Ministerstw.

117.

Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 30 stycznia 1920 r. w sprawie zmiany nazwy „Straży skarbowej“.

Rozporządzeniem z dnia 21 stycznia 1920 r. L. 2194/117 zarządził Minister Skarbu, aby organa wykonawcze, powołane do strzeżenia dochodów państwowych z podatków pośrednich (akcyz) i monopolów na obszarze b. zaboru rosyjskiego i w Małopolsce nosiły nazwę „Kontrola skarbowa”, zamiast dotychczasowej nazwy „Straż skarbowa“.

Za Ministra Skarbu

(—) *Wyszatycki.*

118.

Instrukcja Ministra Aprowizacji w sprawie zakresu działania Starostw jako władzy aprowizacyjnej I Instancji.

Starostwa, jako władze aprowizacyjne I Instancjo, powołane są do załatwiania wszystkich spraw w zakresie aprowizacyjnym w granicach, ustalonych przez Ustawy Sejmowe, Rozporządzenia Rady Ministrów, względnie Ministerstwa Aprowizacji tudzież zarządzenia Województw, w szczególności zaś do wykonania nastepujących czynności:

I. W zakresie aprowizacji rolnej.

1) Prowadzenie szczegółowej statystyki większej i mniejszej własności rolnej w powiecie, z podziałem na kategorje.

2) Prowadzenie statystyki uprawy gruntów i dokonywanych obsiewów, ze szczegółowem wykazaniem gatunków uprawianych ziemiopłodów;

3) Rozdział kontyngentów na poszczególną własność rolną.

4) Wydawanie orzeczeń w I Instancji na wniesione reklamacje, dotyczące wysokości nałożonego kontyngentu.

5) Rozpisywanie i wysyłanie nakazów wyznaczonych dostaw.

6) Ewidencja dostaw dokonanych i zalegających w wykonaniu i ewidencja całego obrotu zbożem w powiecie.

7) Współdziałanie z Władzami Wojskowemi przy przymusowem ściąganiu dostaw.

8) Sprawy administracyjno - karne przekroczeń przepisów o obrocie ziemiopłodami.

9) Nadzór nad prawidłowem funkcjonowaniem zakwalifikowanych w powiecie młynów i dokonywanych w nich przemiałów, oraz ustanowienie, za aprobatą Województwa, taks przemiałowych.

10) Nadzór nad instytucjami przemysłowemi, upoważnionemi do przerobu ziemiopłodów, opracowywanie odnośnych statystycznych danych i prowadzenie ewidencji.

11) Nadzór nad prawidłowem działaniem instytucji, upoważnionych przez Ministerstwo, do skupu zboża i nad magazynami zbożowemi instytucji i firm, upoważnionych do gromadzenia i przechowywania zboża w celach handlowych.

12) Prowadzenie ewidencji zboża, wywożonego z powiatu na mocy poleceń Ministerstwa lub na zasadzie pozwoleń, wydawanych przez miejscowe Starostwo.

II. W zakresie aprowizacji przemysłowej.

1) Przedkładanie Województwom zapotrzebowań na artykuły pierwszej potrzeby dla aprowizacji powiatu.

2) Ewidencja wszystkich otrzymywanych artykułów pierwszej potrzeby i prowadzenie przepisanych w tym celu ksiąg.

3) Dokonywanie repartycji pomiędzy poszczególne miejscowości powiatu i wydawanie hurtowniom powiatowym szczegółowych dyspozycji rozdzielczych.

4) Sprawdzanie i zatwierdzanie przedstawianych przez hurtownie powiatowe kalkulacji cen hurtowych i detalicznych na przydzielane dla powiatu artykuły monopolowe pierwszej potrzeby.

5) Nadzór i kontrola nad prawidłowem działaniem upoważnionych do odbioru instytucji hurtowych i repartycją, dokonywaną przez detalistów, a w szczególności nad prawidłowem wykonaniem dyspozycji Starostwa.

III.

Powoływanie wszelkich Komisji i Komitetów powiatowych przewidzianych lub tworzyć się mających na zasadzie Ustaw Sejmowych, Rozporządzeń Rady Ministrów, względnie Ministerstwa Aprowizacji, przewodniczenie na wszystkich posiedzeniach tychże; informowanie o obowiązujących przepisach i rozporządzeniach Ministerstwa Aprowizacji oraz zawieszanie wykonywania uchwał omawianych Komisji i Komitetów, sprzecznych z obowiązującemi Ustawami i rozporządzeniami.

IV. W zakresie stosunku do Powiatowej Kom. Aprow.

1) Przeprowadzenie uchwał i postanowień Powiatowej Komisji Aprowizacyjnej, zgodnych z obowiązującemi Ustawami i rozporządzeniami Ministerstwa Aprowizacji, tudzież współdziałanie z zamierzeniami Pow. Kom. Aprow. w sprawach, regulujących i normujących aprowizację powiatu;

2) Opracowywanie wspólnie z Pow. Kom. Aprow. list odbiorców detalicznych w powiecie.

3) Klasyfikowanie młynów, przeznaczonych do przemiału zboża kontyngentowego.

V. W zakresie techniki rozdziału.

1) Sprawdzanie i korygowanie statystyki ludności powiatu, uprawnionej do otrzymywania artykułów pierwszej potrzeby, z podziałem na kategorje.

2) Nadzór i kontrola nad detalicznym podziałem artykułów, względnie nad przygotowaniem i rozdawnictwem kart żywnościowych.

3) Kontrola i sprawdzanie obrotów artykułami, przydzielanemi hurtowniom i detalistom.

VI. W zakresie dodatkowej aprowizacji robotników.

1) Ewidencja osób, uprawnionych do otrzymywania dodatkowych norm żywnościowych.

2) Przedkładanie Województwu zapotrzebowań na zasadzie list Komisji kwalifikacyjnych, zatwierdzonych przez Województwo.

3) Repartycja artykułów na dodatkową aprowizację robotników.

4) Nadzór nad prawidłowością dokonywanego detalicznego przydziału.

VII. W zakresie współdziałania przy aprowidowaniu wojska.

1) Współdziałanie z delegatami Ministerstwa Aprowizacji przy Dowództwach Okręgów Generalnych Ministerstwa Spraw Wojskowych (D. O. G.).

2) Współudział w Komisjach przy odbiorze zakupionego przez P. U. Z. A. P. P. bydła dla Wojskowych Urzędów Gospodarczych.

3) Udzielanie Wojskowym Urzędom Gospodarczym danych, dotyczących cen rynkowych na artykuły pierwszej potrzeby.

VIII. Aprowidowanie pracowników państwowych, instytucji państwowych i społecznych.

IX. Nadzór nad przestrzeganiem ustanowionych cen maksymalnych na artykuły pierwszej potrzeby, współdziałanie w tych sprawach z miejscowemi Oddziałami Urzędu Walki z lichwą i Spekulacją.

Xa. Stosunek Starostwa do powiatowego Referenta Aprowizacyjnego normują art. 3 i 4 Rozporządzenia Wykonawczego Rady Ministrów, określającego zasady zespolenia Urzędów i organów powiatowej administracji państwowej z dnia 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 90, poz. 488, 1919 r.).

Xb. Wszystkie sprawy, wynikające z zakresu działania Starostwa, jako pierwszej instancji aprowizacyjnej, należą w instancji drugiej do Województwa.

XI. Starostwo, jako pierwsza instancja aprowizacyjna, prowadzić może korespondencje w sprawach aprowizacyjnych tylko z Województwem, jako drugą instancją aprowizacyjną.

XII. Do czasu zawiadomienia przez Wojewodów o rozpoczęciu urzędowania w Województwach przez Departamenty Aprowizacyjne, Starostwa odnoszą się, jak i dotychczas, bezpośrednio do Ministerstwa Aprowizacji.

Warszawa, d. 26 lutego 1920 r.

Minister Aprowizacji
(—) *St. Śliwiński.*

119.

Instrukcja Ministra Aprowizacji w sprawie zakresu działania Województw jako władzy aprowizacyjnej II Instancji.

Województwo stanowi II Instancję w tych wszystkich sprawach aprowizacyjnych, w których I instancją są Starostwa.

Województwo załatwiać będzie wszystkie te sprawy w zakresie aprowizacyjnym, które Ustawami i rozporządzeniami zostały, — względnie zostaną — mu przekazane.

W szczególności do kompetencji Województwa należeć będzie:

1. W sprawach personalnych:

a) Wnioski w sprawie mianowań, zwolnień, awansów, przeniesień, zawieszeń w urzędowaniu i usunięcia ze służby, tudzież urlopów referentów aprowizacyjnych i ich zastępców, oraz komisarzy przy magistratach miast i ich zastępców, jak również urzędników Departamentu Aprowizacyjnego od VII kategorji płac włącznie wzwyż. Wyjątek od powyższego stanowi Komisarjat Ministerstwa Aprowizacji przy Magistracie stoł. m. Warszawy.

b) Załatwianie wszelkich spraw personalnych: mianowania, zwalniania, awanse, udzielanie urlopów, przenoszenia, zawieszenia w urzędowaniu i usuwanie ze służby urzędników Departamentu Aprowizacyjnego oraz urzędników w Referatach Aprow.: Starostw, Komisarjatach przy Magistratach miast i Inspektoratach od VIII kategorji włącznie wdół.

c) Sprawy dyscyplinarne wszystkich urzędników pod a) i b) wymienionych do VI kategorji płac włącznie w I Instancji.

d) Wnioski w sprawach budżetowych władz I Instancji aprowizacyjnej i Departamentu Aprowizacyjnego Wojewódzkiego.

2. W sprawach nadzoru:

a) Nadzór i wykonywanie lustracji władz aprowizacyjnych I Instancji, oraz Komisarjatów przy Magistratach miast (z wyjątkiem Komisarjatu przy Magistracie stoł. m. Warszawy).

b) Opracowywanie wniosków lustracyjnych oraz wydawanie zarządzeń i poleceń, wynikających ze sprawozdań dokonanych lustracji.

c) Przedkładanie Ministerstwu Aprowizacji lustracji działalności władz aprowizacyjnych I Instancji.

d) Nadzór nad ekspozyturami i filjami Państwowych Urzędów Handlowych w Województwie (P. U. Z. A. P. P., P. U. Zb., i t. p.) i przedkładanie Ministerstwu Aprowizacji sprawozdań lustracyjnych.

e) Nadzór nad prawidłowem funkcjonowaniem powiatowych instytucji odbiorczych.

3. W sprawach ogólno - administracyjnych.

Określanie na mocy norm, ustanowionych przez Ministerstwo Aprowizacji, kontyngentów, artykułów pierwszej potrzeby dla poszczególnych powiatów Województwa i kierowanie odnośnych zapotrzebowań do Ministerstwa Aprowizacji.

b) Przedkładanie Ministerstwu Aprowizacji wniosków oraz projektów, tyczących się niezbędnych lub pożądanych reform w dziedzinie ustawodawstwa lub techniki aprowidowania ludności różnych kategorji.

c) Rozpatrywanie protokułów posiedzeń Powiatowych Komisji Aprowizacyjnych i załatwianie wszelkich spraw z uchwał Komisji wynikłych, o ile one nie podlegają załatwieniu w I Instancji.

d) Przedkładanie Ministerstwu Aprowizacji protokułów posiedzeń Rady Wojewódzkiej w sprawach aprowizacyjnych oraz miesięcznych sprawozdań o sytuacji aprowizacyjnej Województwa według poszczególnych powiatów, i charakterystyki ogólnej Województwa w zakresie gospodarki aprowizacyjnej.

e) Wyznaczanie hurtowych instytucji odbiorczych w poszczególnych powiatach zgodnie z Ustawami i rozporządzeniami Ministerstwa Aprowizacji należy w I Instancji do Województwa. Województwo wyznaczać będzie hurtownie na podstawie wniosków Powiatowych Komisji Aprowizacyjnych i Starostw. W II i ostatniej Instancji rozstrzyga w tym względzie Ministerstwo Aprowizacji.

f) Załatwianie rekursów i zażaleń na działalność aprowizacyjną I Instancji, tudzież Instytucji aprowizacyjnych w powiatach.

g) Opinjowanie w sprawach kredytu dla Instytucji samorządowych aprowizacyjnych.

4. W sprawie dodatkowej aprowizacji:

a) Rozpatrywanie i zatwierdzanie uchwał Powiatowych Komisji Kwalifikacyjnych, opinjujących w sprawie kwalifikowania do dodatkowe aprowizacji robotniczej i wykonywanie pieczy i kontroli nad dodatkową aprowizacją robotniczą.

b) Nadzór i kontrola zaopatrywania szpitali, jakoteż instytucji o charakterze opieki społecznej oraz kontrola zaopatrywania prowincjonalnych pracowników państwowych w deputaty żywnościowe.

5. W sprawie obrotu ziemiopłodami:

a) Wydawanie ostatecznych decyzji w sprawach kontyngentowych ziemiopłodów (art. IV przepisów wykonawczych do ustawy z d. 18 listopada 1919 r.).

b) Wydawanie pozwoleń na prawo gromadzenia i przechowywania zboża i jego przetworów (art. VI przepisów wykonawczych do Ustawy z d. 18 listopada 1919 r.).

c) Czuwanie i wydawanie zarządzeń, aby kontyngenty ziemiopłodów w powiatach Województwa były ściągane.

d) Udzielanie zezwoleń browarom i drożdżowniom na zakup zboża pozakontyngentowego w granicach przyznanego przydziału, na zasadzie klucza, ustanowionego przez Ministerstwo Aprowizacji. Kontrola i ewidencja tych zakupów.

e) Czuwanie nad ścisłem wykonywaniem rozporządzeń Ministerstwa Aprowizacji w sprawie zwalniania ziemniaków na przerób w zakładach przemysłowych oraz prowadzenie ewidencji zwolnionych na powyższe cele ziemniaków (Rozporz. z d. 19 listopada 1919 r. Monitor Polski Nr. 256).

f) Czuwanie nad ścisłem wykonywaniem rozporządzeń Ministerstwa Aprowizacji w przedmiocie sekwestru produkcji fabryk przetworów ziemniaczanych (Rozporz. z d. 11 września 1919 r. Monitor Polski Nr. 206).

g) Aprobowanie taks przemiałowych dla poszczególnych powiatów w granicach cen maksymalnych, na ogólnych zasadach przez Ministerstwo Aprowizacji ustanowionych.

h) Czuwanie nad sprawą należytego zorganizowania kontroli młynów I kategorji.

i) Załatwianie wszelkich spraw, związanych z przewozem zboża, jego przetworów i ziemniaków w granicach istniejących ustaw i rozporządzeń Ministerstwa Aprowizacji.

6. W sprawie przydziału dla powiatów artykułów monopolowych słodzących, kopalnianych i niemonopolowych przemysłowych:

a) Województwo będzie zbierać, kontrolować i przedkładać Ministerstwu Aprowizacji wszelkie zapotrebowania na cukier, sól, naftę, świece i węgiel, jak również skóry, materjały włókniste i mydło dla poszczególnych powiatów.

Ministerstwo Aprowizacji wyszczególnione wyżej artykuły przydzielać będzie powiatom bezpośrednio, zawiadamiając równocześnie Województwo o wydanych dyspozycjach.

b) Kontrolę i nadzór nad rozdziałem i cenami sprzedaży przydzielonych powiatom artykułów oraz rozpatrywanie z tego tytułu wpływających zażaleń wykonywać będą Województwa.

c) Zezwolenia na wwóz artykułów, objętych Rozporządzeniami Ministerstwa Aprowizacji do powiatów, leżących na granicy Państwa, wydają Województwa, w skład których powiaty te wchodzą.

d) Zezwolenia na skup łoju i uruchomienie mydlarni w poszczególnych powiatach wydają Województwa.

7. W sprawach administracyjno-karnych *):

W sprawach, wynikających z przekroczeń administracyjnych z dziedziny aprowizacji, Wojewoda jest II instancją.

Przy postępowaniu obowiązują następujące zasady:

a) Od orzeczeń Starosty jako władzy I Instancji, przysługuje stronom prawo wnoszenia rekursu do Wojewody, jako władzy II Instancji, w ciągu dni 14 od daty ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia.

b) Od orzeczeń Wojewody, jako władzy II Instancji, służy odwołanie do Ministra Aprowizacji z wyjątkiem wypadków, co do których dana ustawa postanawia inaczej.

8. Postanowienie tymczasowe:

Aprowidowanie wojsk, pracowników Kolei Państwowych, poczt i telegrafów, terenów plebiscytowych i powiatów przyplebiscytowych, pracowników przemysłu hutniczo-górniczego oraz tych kategorji ludności, które obecnie korzystają lub w przyszłości korzystać będą ze specjalnych uprawnień aprowizacyjnych, w końcu, — st. m. Warszawy należy bezpośrednio do Ministerstwa Aprowizacji i ustanowionych w tym celu organów; wszystkie zaś funkcje i czynności, związane ze sprawami administracji aprowizacyjnej w pomienionych miejscowościach, podlegają w toku Instancji kompetencji Województwa.

Warszawa, 26 lutego 1920 r.

Minister Aprowizacji
(—) *St. Śliwiński.*

120.

Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie uruchomienia Departamentu tego Ministerstwa w urzędzie Wojewódzkim w Kielcach.

W myśl art. 43 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 96, poz. 490) Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych zawiadamia, że w d. 24 kwietnia 1920 r. otwarty zostanie Departament Rolnictwa i Weterynarji w Kieleckim Urzędzie Wojewódzkim. Do zakresu działania tego Departamentu należeć będą sprawy, wymienione w art. 13 powołanego rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów.

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

121.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 3117 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 174 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Przyjaciół Wolomina“ w Warszawie.

122.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 3347 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 175 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Właścicieli Drożdżowni w Polsce“.

123.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lutego 1920 r. Nr. B. S. 818 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 176 stowarzyszenie pod nazwą „T-wo Domu Ludowego pod wezw. Św. Franciszka“ w Warszawie.

124.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 lutego 1920 r. Nr. B. S. 535/2 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 177 stowarzyszenie pod nazwą „Krzyż Ojczyzny Polski na Sybirze“.

125.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 lutego 1920 r. Nr. B. S. 981 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 178 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Zrzeszeń społecznych utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce“ w Warszawie.

126.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6206 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 179 stowarzyszenie pod nazwą „T-wo Straży Ogniowej Ochotniczej“ w Wąsoszu, pow. Szczuczyńskiego.

127.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6205 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 180 stowarzyszenie pod nazwą „Koło Wioślarzy Warszawskich“ w Warszawie.

---

*) W brzmieniu okólnika Nr 396/1 Knt.

128.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 1117 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 181 stowarzyszenie pod nazwą Stow. „Samarytanin“ w Warszawie.

129.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6246 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 182 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie T-stwo Dermatologiczne“ w Warszawie.

130.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6345 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 183 stowarzyszenie pod nazwą „T-stwo Straży Ogniowej Ochotniczej“ w Słowiku, gminy Lućmierz, pow. Łódzkiego.

131.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 3780 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 184 stowarzyszenie pod nazwą „T-stwo Straży Ogniowej Ochotniczej“ we wsi Mircze, gminy Berda, pow. Szczuczyńskiego.

132.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 5889 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 185 stowarzyszenie pod nazwą „T-stwo Straży Ogniowej“ we wsi Smardzew, gm. Wróblew, pow. Sieradzki.

133.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6801 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 186 stowarzyszenie pod nazwą „T-stwo Zakładu Wychowawczego dla dzieci pod wezw. Św. Ludwika“ w Warszawie“.

134.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6490 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 187 stowarzyszenie pod nazwą „T-stwo Żydowskich Szkół Średnich“ w Kaliszu.

135.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lutego 1920 r. Nr. P. Z. 6100 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków, Nr. 188 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Właścicieli Bufetów, Stow. Polsko-Chrześcijańskie“ w Warszawie.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w okresie czasu od 1 maja do 15 czerwca 1920 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

Radca Ministerjalny Mrozowski Bolesław — Naczelnikiem Wydziału.

St. Referent Strzeszewski Janusz — Radcą Ministerjalnym.

Referent Lipiński Wacław — St. Referentem.

Referent Rutkowski Leopołd — St. Referentem.

Referent Wróblewski Bronisław — St. Referentem.

Referent Śliwiński Jan — St. Referentem.

Referent Harmata Stanisław — St. Referentem.

Referent Ostrowski Bronisław — St. Referentem.

Referent Prökl Kazimierz — St. Referentem.

Troszczyński Jan — Sekretarzem.

Przeszedł na służbę do Ministerstwa Skarbu:

St. Referent Muraszko Czesław.

Zwolnieni:

Radca Ministerjalny Skonieczny Stanisław— na skutek podania.

Radca Ministerjalny Cyfrowicz August Dr.— na skutek podania.

St. Referent Kęszycki Wacław — na skutek podania.

Sekretarz Znaniecka Julja.

Powołany do armji czynnej:

Referent Libkind-Lubodziecki Jerzy.

Zawiadomienie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że nakład „Skorowidza dekretów, ustaw, rozporządzeń i okólników“, opracowanego przez Radcę Ministerjalnego Romana Hausnera, jest w zupełności wyczerpany. Dalsze zamówienia nie będą zatem przyjmowane.

Drukiem P. Ambroziewicza, Warszawa, Jasna Nr. 8.